

BIRALI STE BROJ KOJI SE NE KORISTI

ANTONIJA NOVAKOVIĆ

SADRŽAJ

Ledene kocke	1
Samoća	3
Meso	4
Nesanica	6
Birali ste broj koji se ne koristi.	8
Mjesto na kojem se to od tebe očekuje	11
Njet	15
Sve ono na što se može računati	18
Žice	20
Na kraju svijeta	23
Nestajanje	25
Bolest	27
Camera obscura	29
Na cestu je izašao čovjek	31
Velika nužda	34
Vidjeti medvjede	37
Bablje ljeto	40
Nitko ne zna kako se Revi točno zove	41
Nedjelja	42

Sretan dan	43
Timber!	45
Maharadža	46
Za neke	47
http://www.youtube.com/watch?v=elpAKTauZUw (Everything I Ever Knew Was a Lie trogdor1oh1 prije 1 tjedan)	49
Samaritanka	50
Zaborav	52
Izlaz za mačke	54
Ž	56
Fingermissing	60
Klaunovi u Kabulu	63
Žiznj	67
Poslanica	70
Ovo tu i ovo tu i ovo tu	73
Na peronu	77
Dezinfekcija	81
Slobodan pad	84
Lajanje na mjesec	87
Kako vam partija šaha neće promijeniti život	90
Divljač na cesti	91

Karmine	94
Kormorani	98
Sanjke	102
Konac	108
O autorici	109
Impresum	110

LEDENE KOCKE

Sjetio se kasno navečer, u trenu kad je zamahnuo i bacio vlažni komad drva na drugu stranu parka. Komad je zapeo za krošnju nekog stabla, a muškarcu je sinulo. Ostavio je psa lutalicu da reži pod stablom i krenuo prema neonskom natpisu Mini market obješenom iznad vrata montažne kućice.

Prodavačica je podigla pogled s časopisa u svome krilu.

Muškarac ju je poznao, zaputio se bez pozdrava među police. Nakon kratkog razmišljanja, vratio se i na pult kraj kase spustio bombonijeru.

- Trebam trideset komada ovakvih - reče.

Prodavačica je bila vrlo umorna. Samo joj se po pokretima ruku vidjelo da se čudi.

- Nisam sigurna da imamo - reče neprimjetno se odmaknuvši unatrag. - Provjerit ću u skladištu.

Razmaknula je zavjesu iza svojih leđa i nestala u stražnjoj sobi.

Muškarac je ostao gledati za njom. Slušao je kako se drvene kuglice na zavjesi koja je dijelila prostorije sudaraju i zvuk koji proizvode postaje sve finiji i tiši.

- Valjda im nije prošao rok trajanja - reče prodavačica kad se vratila s velikom kartonskom kutijom.

- Nema veze - reče muškarac. - Bit će dobre.

Platio je i izašao.

Ušao je ravno u kuhinju i izvadio bombonijere iz kartonske kutije na stol. Otvarao je jednu po jednu i istresao ih u plastičnu vreću. Kad je dovršio i zadnju, prazne ih je ponovo nagurao u kartonsku kutiju i ostavio pokraj kante za smeće.

Lampa na noćnom ormariću koji je dijelio njihove krevete bila je upaljena, ali je žena imala zatvorene oči. Svjetlo je osjenčalo brazde koje je na njenom licu napravio jastuk.

Sigurno moli, pomisli muškarac.

- Sretna ti godišnjica - reče razgovijetno, kao da tek isprobava svoj novi glas.

Žena otvori oči. Gledala ga je trenutak odozdo pokušavajući se sjetiti tko to stoji ispred nje.

- Što je to? - reče napokon.

Muškarac nije mogao procijeniti je li joj drago ili ne. Podigao je vreću, okrenuo je naopako i istresao na krevet. Čekao je i gledao kako se nemoćno koprca pod gomilom ledenih kocki.

SAMOĆA

Mladić povuče vodu i opere ruke.

Nastojao je ne razmišljati o žvaki zalijepljenoj ispod ruba stola u prethodnom stanu. Ugasio je svjetlo i vratio se u dnevni boravak.

Ženu je našao na fotelji kako kopa po torbici.

S ormara joj je na rame nečujno skočila mačka. Spuznula je na tepih i odšuljala se u hodnik.

- Klara mi je jedino društvo - reče žena vadeći iz novčanika osobnu iskaznicu.

Mladić je radio taj posao već mjesec dana i gotovo da se privikao. Ispunjavao je formular i istovremeno razmišljao kako je skoro vrijeme za ručak i kako njegova djevojka u menzi upravo otvara puding. Podigao je glavu da postavi pitanje prije nego što ispuni novu rubriku i ugledao mačku kako si pažljivo liže krzno. Ženina raskopčana bluza otkrivala je jednu obješenu sisu i grbavi ožiljak na mjestu na kojem je trebala biti druga.

- Probaj - rekla je.

MESO

Bila je uvjerena da će je prevariti. Takvi su mesari. Podigao je veliki komad mesa s kosti.

- Evo jedna krasna koljenica - reče ponosno kao da pokazuje diplomu koja je visjela uokvirena na zidu iza njegovih leđa, kraj slike krave čiji su dijelovi bili obojani u žuto, zeleno i crveno. Žena pogleda bolje i pokuša pogoditi koje bi boje bio komad koji je mesar upravo držao u ruci.

- Kao stvoreno za osso buco - reče mesar.

Žena se zamisli. Znala je da je već prije čula tu riječ, ali se nije mogla dosjetiti što bi to točno bilo. Pripremila je novčanik, tako da mesaru bude jasno.

Njemu se nije žurilo. Izvadio je polovicu iz frižidera i s treskom je bacio na stol za rezanje. Dohvatio je sjekiru pa otkinuo novi komad.

- Ili možda rebrica? - upita prstom prolazeći preko ružičaste opne iza koje su se savijale tanke kosti. - Što ćete spremati?

Žena postane nervozna. Pogled joj padne na lance kobasica obješene o kuku na stropu. Mesar to shvati kao mig. Odreže dva para pa ih zamota u masni papir.

Možda najbolje da napravim punjene paprike, pomisli žena. To ionako svi vole. Nećkala se gledajući mašinu za meso iz koje su virili nesamljeveni komadići.

A možda i ne dođe, pomisli. Možda idiot uopće i ne dođe. Kao i prošli tjedan, i onaj prije njega. Možda je gotovo, pomisli, i od same ideje uhvati je bijes. Koliko je vremena uložila u tu vezu. Sati koje je provodila pred zrcalom namještajući povez preko oka. Složena mreža lampi koje je razmjestila po stanu tako da svjetlo koje padne na ožiljak ispod poveza učini da ono što je inače izgledalo kao suha ušutkana staračka usta bude više nalik svježem pupoljku.

- Onda? - upita mesar držeći sjekiru u jednoj, a kobasice u drugoj ruci.

- Pola kile miješanog mljevenog mesa - odgovori žena.

Mesar razočarano zagrabi dvije šake mesa iz plastične kante, ugura meso u mašinu pa je pokrene. Kako bi odozgo silovitije gurao sirovo meso kroz otvor, tako bi ono brže izlazilo u

trakicama na drugoj strani. Kad bi palo na tanjur, slagalo se u hrpu rezanaca u kojoj se više ništa nije moglo raspoznati.

NESANICA

Žena već nekoliko noći za redom nije mogla zaspati. Ležala je u krevetu i odguravala stopalima plahtu pa je povlačila natrag kad joj se učinilo da postaje hladno.

Čovjek u kariranom sakou pred zemljopisnom je kartom objašnjavao veliku seobu naroda. Žena je pritisnula tipku, a na ekranu se pokazao mravinjak. Smeđa tjelešca penjala su se jedno preko drugog i nestajala u utrobi zemlje povlačeći za sobom malu ljudsku šaku. Uvukli su prvo zapešće, a onda je nestalo i svih pet blatnjavih prstiju. Žena pritisne ponovo i ugleda pločnik s parkiranim motorom pokraj kojeg je ležala prevrnuta cipela.

Kad joj je dosadilo mijenjanje kanala, utočila si je čašu vode i izašla na balkon. Nad dućanima su svijetlile reklame i ženi bude žao oglodanih fasada. Pomisli da su baš zbog tog neprestanog fluorescentnog treptanja iz grada nestali šišmiši.

U hodniku zazvoni telefon.

- Halo? - upita žena, ali ne dočeka odgovor.

U kupaonici je napunila kantu vode. Kroz šištanje iz pipe ponovo je čula zvonjavu. Čekala je da odzvoni pet, šest puta i tek se onda javila. Nije rekla ništa, samo je šutjela.

- Dobra večer - napokon će nepoznati muški glas.

Žena je nastavila šutjeti.

- Ja sam vas zvao maloprije - objasni čovjek. - Oprostite, nisam vas htio prepasti. Živim u zgradi preko puta. Praktično smo susjedi. Mislio sam.

- Što ste se mislili?

- Ma ne znam zapravo. Samo sam bio znatiželjan. Ne mogu spavati po noći, pa sam mislio. Možda. Što vi radite sada?

Sa slušalicom između ramena i uha, žena je zalijevala cvijeće u sobi. Prvo bi rukom popipala zemlju da vidi koliko je suha.

- Trančiram mrtvo tijelo svoga muža - odgovori nakon kratke pauze.

- Kako to mislite? - u nevjerici se javio glas s druge strane.

- Ubila sam ga prije tri dana i sad ga polako režem u komade da ga mogu lakše spremi u frižider.

U jedan od tanjurića ulila je previše pa se prelilo skupa sa zemljom i voda joj je smočila stopala.

- Dajte, nemojte se tako šaliti - pokuša muškarac.

- Ne šalim se. Zapravo, ponestalo mi je vrećica za smrzavanje. Imate vi možda viška? Ako imate, ja sam za par sekundi do vas. Samo da obučem šlape.

S druge strane čulo se beživotno glasanje aparata.

Žena vrati slušalicu na mjesto i ode po krpu za pod. Obrisala je mokro mjesto na parketu i pogasila svjetla. Blatnjavih stopala legla je u krevet, omotala se plahtom i istog trena zaspala.

BIRALI STE BROJ KOJI SE NE KORISTI

- Nena? - upita muški glas.

- Da? - odgovori ženski.

Čovjek koji je nazvao sklopi slušalicu.

- Čekajte - reče žena u prazno.

Vratila je slušalicu na mjesto i odmaknula zavjesu nekoliko centimetara. Približila je dlan i pomirisala si prste. Cigarete. I prženi luk.

Spuštao se mrak. Vjetar je u oblacima nosio monotone kretnje. Po plastici telefonske govornice udarao je loše zalijepljen oglas.

Žena pogleda u smjeru glavne ulice. Ugleda prazne crte pješačkog prijelaza.

Telefon ponovo zazvoni.

- Nena? - opet će isti muški glas.

- Što hoćete? - upita žena.

- Tko je to? - uzvratu muškarac.

- Nena.

Muškarac zašuti.

- Zašto me tako gledate? - upita ga žena.

- Gledam? - čudio se muškarac - Ne vidim vas.

- Ja vas vidim.

- Kako? Što vidite?

- Sjedite za kuhinjskim stolom.

- Dalje?

- Prekrižene noge. Košulja, smeđa. Imate zaliske.

Čovjek se nasmije.

- Skoro ste me prevarili - reče.

- Obično im treba duže da shvate - reče žena pa ponovo odmakne zavjesu i pogleda van.

Vjetar je nosio lišće i udarao njime o nogostup.

- Često to radite? - zanimalo je muškarca.

- Ne. Ovo mi je prvi put.

- Onda ste talentirani.

Cestom naiđe prolaznik. Zaustavi se pored telefonske govornice. Na oglasu je rukom bila nacrtana vatra. Ispod je pisalo: *Hladno vam je?*

- Što ako vam poklopim slušalicu? - upita žena.

- Ja sam vama maloprije poklopio, pa ćemo biti jedan-jedan.

Prolaznik otrgne broj s oglasa, spremi ga u džep i krene dalje. Žena spusti slušalicu i sjedne na naslon kauča. Posegne za telefonom i pregleda pristigle pozive. Broj je bio nepoznat, pozivni je bio gradski.

Ustane i spusti rolete. Iz torbe izvadi kanticu i polije dvosjed.

Prskala je tekućinu po stolu, tepihu, ormarima. U kuhinji stane pred neraspremljen stol. Tanjur s kostima i jednu prljavu čašu. Sve polije. Popne se na kat i obiđe sobe, dječju, spavaću i prostoriju s rasklopljenom daskom za peglanje.

Zadnja soba u koju je ušla bila je oblijepljena tapetama koje su prikazivale šumu. Žena se zagleda u stabla i učini joj se da im nema kraja. Pomislila bi da je ugledala zadnje, ali onda bi iza njega ugledala još jedno manje stablo. Učinilo joj se da će je, ako pogleda još i dalje, šuma uvući unutra i više neće moći natrag.

Otrči u prizemlje, izvadi upaljač i kresne.

Vatra se digne i raširi.

Ponovo se začuo telefon. Žena ga je ostavila da zvoni. Izašla je iz kuće prije nego je vatra zahvatila hodnik i zaključala za sobom vrata.

Nekoliko metara niz cestu zamahnula je rukom i bacila ključeve u prvi grm.

MJESTO NA KOJEM SE TO OD TEBE OČEKUJE

- Tužan sam i umoran - rekao je glas s radija.
- Tužni i umorni - ponovio je drugi. - Zašto? Zašto ste tužni i umorni?
- Jer sam stalno ovdje. I uvijek je sve isto. Nikad se ništa ne mijenja.
- Razumijem. Vi tražite promjenu.
- Promjenu, da.
- Probali ste s frizurom?

U pozadini se čuo nasnimljeni smijeh.

- Gospodine? Ovdje ste?
- Jesam.
- Oprostite, ružna šala. Promjenu, kažete? Jeste razmišljali o tome da otputujete nekamo? Bar na kratko.
- To bi bilo dobro, ali ne mogu.
- Zašto? Danas si čovjek za malo novca može priuštiti neko fino mjesto za odmor.
- Nije stvar u novcu.
- Nego u čemu?
- U zatvoru sam. Zovem vas iz zatvora.

Nastupila je tišina.

- Dragi slušatelji, došlo je do prekida linije. Vrijeme nam je iscurilo. Bilo je ovo još jedno izdanje emisije 'Mali...

Čovjek u automobilu promijeni stanicu.

- Ne mogu vjerovati da ga netko plaća za ova sranja - reče guleći omot čokoladice.

Gledao je kroz prozor prema benzinskoj. Automatska vrata bila su pokvarena. Jedna mušterija utrčala je taman prije nego što su je zahvatila.

Ispred prozora se odjednom pojavi djevojčica u vjetrovki. Čovjek spusti staklo.

- S kim ti to pričaš? - upita djevojčica.

- Sam sa sobom.

- Učiteljica veli da to rade samo ljudi ljudi.

- Učiteljice lažu.

- I mislila sam.

Jedna mušterija izašla je iz dućana držeći se za rame. Požurila je prema automobilu, zalupila vratima i ostala neko vrijeme unutra tresući se.

- A koga ti čekaš? - upita ponovo djevojčica.

- Ženu. Otišla je na WC.

- Moja mama isto. Rekla je i meni da idem, ali meni nije sila.

- Onda nema smisla - reče muškarac i ugura omot čokoladice u pepeljaru.

Vrata dućana nekontrolirano su se zatvarala i otvarala. Prodavač iza pulta bespomoćno je mahao rukama ispred gomile koja je zahtijevala da ih pusti.

Strelice na izlazu iz benzinske pokazivale su kamo se može stići ako se vozi ravno ili lijevo. Na nebu nije bilo niti jednog oblaka. Čovjek je duž obzora tražio utičnicu u koju je uključeno veliko žuto što mu tuče u oči.

Uz cestu se dizala novogradnja. Bijele, zelene i plave kockice. Čovjeku se učini da na jednom od balkona netko stoji.

- Gle, žena - reče. - Gola!

Nasmije se i fućne u smjeru balkona.

- Dobro, neću je gledati.

Stavio je dlan slobodne ruke uz lice kao zaklon.

Kockice se preokrenu. Balkon ostane s druge strane.

- Cijelim putem ćeš šutjeti? - upita čovjek.

Drveće je bilo nepregledno nagurano uz rubove vijugave ceste. Vozio je neko vrijeme u tišini. Čulo se samo zujanje automobila.

- Daj mi objasni što sam sad napravio?

Ubrzavajući, preticao je auto ispred sebe.

- Uvijek jedno te isto - reče uzrujano.

Naglo je skrenuo u drugu traku, ali je iz suprotnog smjera naišao auto. Opsovao je i vratio se u svoju traku. Uključio je radio i pojačao ton. Činilo mu se da auti ispred njega voze strašno sporo pa im je trubio. Sustigao je kamion. Tenda na njemu se mreškala. Nešto je pisalo na njoj, ali čovjek nije razumio jezik. Pretekao je kamion i odvezao se daleko ispred.

Raslinje se postrojilo u očešljane pletenice oranica. Rijetke kuće koprcale su se u zlatnom. Nekoliko stotina metara kasnije uz rub ceste podigla se ruka.

- Vozačku i prometnu - reče policajac.

Prođe kamion koji je čovjek nekoliko minuta ranije pretekao. Uhvatio je jednu riječ ispisanu na tendi i razmišljao o tome kako će je kasnije potražiti u rječniku.

- Znae da ste prekoračili ograničenje brzine? - upita policajac pregledavajući dokumente.

- Žurim. Žena mi je trudna - odgovori čovjek.

Policajac se sagne i pogleda u auto.

- Koji kurac - zapita se. - Izadite iz auta, molim vas.

Čovjek izađe. Teoretski gledajući, ovakvim će se tempom do mraka cijela benzinska napuniti ljudima, razmišljao je. Naslonio se na vrata i ugledao zadebljanje na nebu. Nagnuo se kroz prozor prema suvozačkom mjestu.

- Kiša će - reče u prazno.

Široko se osmjehne, uzme alkotest iz policajčeve ruke i puhne.

NJET

- Misliš da će nam oprostiti? - upita prva žena drugu.

- Ne govori to - odgovori druga.

- Ti se nikad ne pitaš? - nastavi prva.

Dvorište je bilo prazno i žene su sjedile na klupi ispod drveta. Između sebe su stavile vreću s graškom.

- Zapravo, često - odgovori druga. - Noću kad ne spavam, ujutro prije službe, za vrijeme jela, dok ribam pod. Preispitujem se komadić po komadić.

Prva žena otrgne konac na mahuni, otvori je i istrese zrna u posudu na svome krilu.

- Ja se svega sjećam - reče.

- Sjećanje je najgore od svega.

- Ne mogu zaboraviti ni najmanju sitnicu.

- Najgore zlo. Mogla bih se iskupljivati tisuću godina i opet ne bi bilo dosta.

- Možda smo pogriješile.

Dvorištem prođe pjesma. Dječaci su vježbali za nedjelju. Kroz otvorene prozore vidjele su se glave kako pozorno otvaraju usta.

- Ne. Nismo. Ne mogu zamisliti drugačije nego ovako - reče druga žena uvjereni da je donijela pravu odluku.

Obje prionu na posao. Radile su spretno i zdjele su se brzo punile.

- Noćas sam sanjala da sam vani - ponovo će prva.

- Što si radila?

- Ništa posebno. Vozila sam se u autobusu. Stao je i samo sam ušla unutra. Sjela sam kraj dječaka koji je nosio kavez s kanarincem. Rekao je da ga ide vratiti jer ne zna govoriti.

Ponudila sam da ga otkupim. Posegnula sam u džep i shvatila da nemam novaca. Onda je došao kontrolor.

- Izbacio te van?

- Ne. Rekao je da imam besplatan prijevoz i da mogu kamo god hoću. Pogledala sam se u prozorsko staklo i vidjela da sam u odori.

- Što je onda bilo?

- Probudila sam se. Zvonilo je.

Proba je završila i dječaci su izlazili iz zgrade.

- Što će biti od ovog graška? - upita ona koja je sanjala kanarinca.

- Pire.

- I što još?

- Nisam pitala.

- Baš sam gladna. To je do ovog zraka. I drveća. Kao da smo na izletu.

U praznom dvorištu čulo se kako pucaju mahune i padaju u vreću.

- Nedostaju mi pjesme - žalosno će prva žena.

- Tako lijepo pjevaju ta djeca - složi se druga.

Odozgo su se vidjele samo ruke kako rade.

- Nisam ti rekla da sam poslije ponovo zaspala. Kratko. Sanjala sam da letim.

Druga se žena nasmije. Tiho, iz navike.

- Ne sjećam se da sam ikad bila tako sretna. Kad sam se ponovo probudila uhvatio me smrtni strah.

- Od čega?

- Od sebe.

- Pa nisi ništa napravila.

- Čula sam dječake kako pjevaju - reče prva žena potpuno ozbiljna. - Gulila sam grašak.

Između njih je ležala vreća puna praznih mahuna. U dvorištu su se počele okupljati druge opatice na podnevnu molitvu. Skupile su se pod drvetom i otvorile knjižice. Dovršivši posao, žene su ustale s klupe. Podigle su svoje zdjele i prošle između njih.

SVE ONO NA ŠTO SE MOŽE RAČUNATI

Na pločniku je ispružen ležao smetlar. Jedno je uho prislonio uz asfalt.

Iz smjera križanja naiđe prolaznica. Kad joj je začuo korake, smetlar se digne na rukama.

- Što to radite? - upita ga ona.

- Slušam - odgovori smetlar.

- Što?

Smetlar ne odgovori. Podigne se na noge i uspravi.

- Kasnite na posao - reče.

- Da - odgovori žena. - Prespavala sam alarm.

- Znam, prolazite svako jutro.

Žena se zamisli, ali nije joj bio poznat. Prolazila je onuda svako jutro petnaest do osam.

- I ostali ste bez kredita na telefonu - nastavi smetlar.

- To ste me vidjeli maloprije na kiosku kako kupujem.

- Odavde nisam mogao vidjeti - reče smetlar i sagne se pa joj rukom pokaže kut.

- Da vidim.

Žena podigne rubove kaputa i klekne na tlo pa se skroz spusti. Prislonila je glavu i slušala.

Ležeći, vidjela je samo komadić asfalta ispod guma automobila parkiranih uz cestu.

Ispruženu tako na tlu, s uhom na asfaltu, odjednom je uhvati očaj. Kako sam glupa, pomislila je, što ako on sad sjedne na svoja kolica i pregazi me. Ukočila se i nije se mogla natjerati da ustane.

Smetlar je stajao sa strane. U daljini je na križanju vidio djevojčicu kako otvara vrata frižidera. Izvadila je sok i platila trafikantici.

- Curica je gluhoonijema - reče smetlar.

Žena pronađe čvrsto mjesto u sebi, upre se iz sve snage i dignu, kose rasute po licu. Po odjeći joj se nahvatalo lišće. Otresala ga je žustrim pokretima.

Na ulazu u zgradu s druge strane ceste nalazio se park u kojem su trčala djeca. Igrala su se lovice i čulo se samo tupo udaranje cipela po travi.

- Ide u školu preko puta - nastavi smetlar naglo pocrvenjevši.

Žena ga i ne pogleda. Prstima prođe po kosi, pritegne pojas na kaputu i krene svojim putem. Cijelo se vrijeme u sebi čvrsto držala za ono mjesto, tako da bude sigurna da postoji.

Kad je skrenula iza ugla, smetlar iz kolica dohvati metlu. Od lišća koje je otresla brižno napravi hrpicu, kao da skuplja nešto dragocjeno, pa je brzo pokupi u kantu da je ne raspe vjetar.

ŽICE

Opet se čuo onaj zvuk.

- To je od radijatora - reče žena.

- Nije. Vidiš da je ugašen - odgovori muškarac.

- Kako kad sam ga ja maloprije upalila?

- Aha. Onda može biti. Iako, sumnjam.

Nisu bili sigurni kada se prvi put pojavio, možda tek te zime, a možda i prije nekoliko godina.

- Čuješ ti ovo? - rekla je žena.

- Koje?

- Ovaj zvuk. Tiho. Sad. Čuješ?

- Nisam siguran. Na što misliš?

- Čekaj. Evo sad, opet.

- Stvarno. Što je to?

- Ne znam.

Ležali bi u krevetu, muškarac u rupi između dva madraca, i dodirivali se stopalima.

Netko bi ustao i stavio vodu za kavu. Zatim bi upalio radijator i vratio se natrag u krevet pričekati da se soba zagrije.

Ni ljeti nije bilo puno drugačije. Noću su prozori bili otvoreni i zavjese razmaknute i onaj tko bi ustao prvi, morao se dići i spustiti zastore da ne prodre svjetlost.

- Već je treći mjesec - reče muškarac.

Ispod tamnog zastora probijala se magla. Kroz prugu stakla vidjela se balkonska ograda i

povijeno drvo iza nje. Pod teretom vlažnog zraka naginjalo se nad praznim štrikom za veš.

- Još malo i opet ćemo piti kavu na terasi - odgovori žena.

Muškarac se nagne nad njezin madrac i podigne čašu vode koju je pripremala svaku večer prije spavanja, za slučaj da je probudi žeđ.

- Evo ga ponovo - reče žena.

- Ali što je to? - zapita se muškarac između dva gutljaja.

- Sigurno je radijator. Dolazi s ove strane, a nema što drugo biti.

- Da - odgovori nesigurno muškarac.

- Jedino ako imaš još neki aparat tu na policama.

- Nema ničega.

- Možda je mobitel.

Žena dohvati svoj telefon s parketa uz uzglavlje i pričekava. Zvuk se ponovi, ali nije dolazio iz telefona.

- Nije to - reče.

- Nije ni moj.

- Čudno kako ga ne čujemo preko dana.

- Možda su tada svi drugi zvukovi preglasni.

- Možda je negdje ugrađena bomba - reče žena. - Možda nas susjedi pokušavaju ubiti jer stvaramo buku.

Žena ustane i prođe po sobi.

- Laptop nije - reče tražeći pogledom.

- Nije ni radio - nastavi.

Ustao je i muškarac i otvorio novo mlijeko. Ulio ga je u šalice s kavom i spustio ih na stol.

Žena uzme svoju. Osjetila je šećer, ali svejedno otpije.

- Mora da je bomba - reče.

- Radijator je - odvrati muškarac i uključi laptop. - Stavila si na najveću temperaturu pa se pregrijao.

Sjeo je, otvorio mailove i čitao.

Žena mu stane iza leđa. Muškarac brzo spusti prozor da žena ne vidi što piše, otvori novi i ukuca google.

- Znaš što ja mislim? - reče žena. - Mislim da taj zvuk dolazi od nekoga od nas.

Muškarac se okrene prema njoj. Trljao je dlanove prstima.

- Od mene sigurno ne - reče kao da se brani od svih mogućih optužbi.

Žena nije ciljala ni na što konkretno. Ali vidjela je u filmovima. Sada je trebalo biti brz i odlučiti koju žicu prerezati, crvenu ili plavu.

NA KRAJU SVIJETA

U restoranu na kraju svijeta sjedili su žena i muškarac.

- Bar nam neće biti zima - reče muškarac.

Skinuo je vestu i popipao rebra radijatora.

- Ne znam - reče žena. - Zime su tamo navodno grozne.

- To su priče - odgovori muškarac. - Ako ovdje griju, preko je sigurno još i toplije.

Žena je sagnula glavu i položila lice u dlanove. Udisala je i izdisala kroz njih.

- Cijelo vrijeme se koncentriram na to da ne zaboravim kako se sada zovem - reče ne skidajući ruke s lica. - Zapisala sam na komadić papira i stavila ga u novčanik.

Po restoranu je kružila konobarica i mijenjala košarice s kruhom.

- Nije ni meni baš svejedno - reče muškarac.

- Ali u novčaniku već imam dokumente na kojima piše to isto - odgovori žena i naglo otkrije lice.

- Vera, molim te, nemoj opet počinjati.

- Vidiš?

Konobarica stane pred njihov stol i sumnjičavo ih pogleda. Košarica s kruhom bila je puna. Na vrhu je ležao načeti slanac. U tijestu je ostao otisak nečijih zuba.

- Ako niste spremni, možemo vas preseliti na neko drugo mjesto - reče. - Ovdje neki ljudi već čekaju svoj red.

- Samo još trenutak, molim vas - reče muškarac posegnuvši za salvetom koja je stajala kraj njegovog tanjura pa je raširi i zatakne za ovratnik.

Kad ih je konobarica ostavila same, žena ga napadne.

- Što ti je? Zar smo mi tu da nešto molimo?

Muškarac nije imao što za reći. Znao je da im je to možda posljednja šansa da prijeđu na drugu stranu.

Zagrlio je ženu i ona mu se sklopčala u naručju. Dlanovima se čvrsto primila za njegovu majicu i gurnula glavu među slova.

Muškarac je kroz panoramsko staklo prozora promatrao događaje vani.

- Hoćeš da ti ja pričam što se dešava? - upita ženu.

Ona nije dala znak da pristaje.

- Ali jako je lijepo - reče muškarac. - Sad ona ponovo sjedi u autu i izvukla je onu crvenu majicu koju joj je bacio iz aviona.

Gleda kuću i razmišlja kako da je raznese.

Konobarica je napravila još jedan krug. Zamijenila je sol i papar i poravnala stolnjake.

- Stvarno je prelijepo - nastavi muškarac. - Eksplodirao je bazen. I kauč eksplodira. Sad je eksplodirao frižider. Sve leti po zraku. Rajčice, riba, komadi sira. Boca mlijeka. Sve se zapalilo. Baloner leti prema gore. Puno čarapa. To su raznijeli ormar. I one čudne valjkaste stijene su eksplodirale. Sva ona prašina.

Zašutio je i pustio ženu iz zagrljaja. Težina tijela je prevagnula i žena je polako skliznula na stol. Otvorila je oči i pred njima se pružio pogled na beskonačni bijeli stolnjak. Kroz rupice na pletenoj košarici za kruh vidjela je da se po donjim šnitama nahvatala bijela plijesan.

Ponovo im priđe konobarica. Muškarac uhvati ženu za rame.

- Molim vas, dođite sa mnom - reče im konobarica ljubazno koliko je god mogla. - Kamere su spremne.

NESTAJANJE

Žena je otvorila jedno oko pa ga ponovo zatvorila. Preko ruba toplaninog dimnjaka padao je gusti crni dim.

- Dobro jutro - reče joj muškarac.

Sjedio je za radnim stolom i na prekrivena koljena naslonio je lakat. Sve do sredine nadlanice navukao je žutu krpenu lutku s proštepom umjesto očiju. Između palca i ostalih prstiju klatio se dugački crveni jezik.

- Dobro jutro - reče muškarac ponovo, otvarajući i zatvarajući krpena usta.

Uz ljestve duž toplaninog dimnjaka penjao se čovjek.

- Možda bismo trebali pozvati nekoga - reče žena.

- Koga? Zašto? - pitao je muškarac s čuđenjem.

- Ne znam, nekoga. Policiju. Ili vatrogasce?

Muškarac ju je šutke gledao.

- Da provjerimo što je s tim čovjekom - pokaže žena kroz prozor.

Muškarac se okrene prema dimnjaku.

- To je normalna procedura - reče. - Tako rade svaki dan.

Dim je padao taman i nerazrijeđen i u zraku se stvorila jasna linija čađe.

Žena se okrene prema zidu. Na tapetama je kemijskom blijedo bilo ispisano: živjeti je nepristojno.

Gazda im je svojedobno ispričao kako je stan, prije nego su se oni uselili, iznajmljivao studenticama. Prošlo ih je dvadesetak kroz ovu sobu.

Slova su bila nespretna i trbušasta, gotovo dječja. Ženi se zgadi i sama pomisao.

- Moramo odseliti odavde - reče odjednom.

Muškarac se spusti sa stolice na tepih i približi joj se na nekoliko centimetara. Žena u njegovim zjenicama ugleda svoje ispupčeno lice. Žuta se lutka spusti na njezinu dojku. Tkanina je bila stara i izlizana, meka na dodir. Žena je dotakne kao da provjerava jesu li mu unutra prsti.

Netko pokuca na vrata. Bio je njihov red da pometu lišće s terase koju su dijelili sa susjednim stanom. Za nekoliko trenutaka pokuca na prozor. Znali su da su zavjese razmaknute i da se izvana vidi u sobu, ali su se pravili da spavaju.

Muškarac je osjećao kako ženino srce kuca snažno i ujednačeno, kao dobro namješteni mehanizam.

- Pravimo se da smo mrtvi - reče žena ne otvarajući oči.

Kucanje je prestalo. Čovjek na vrhu dimnjaka prebacio je prvo jednu, a onda i drugu nogu preko ruba i nestao.

BOLEST

Žena se podigla na lakat i napipala prekidač. Primaknula je prst žarulji i promotrila blijedu točkicu s jedva vidljivim crvenim obrubom. Bila je bolna na dodir. Potražila je vršak trna ili žalac nekog insekta, ali ništa slično nije bilo vidljivo pa je ugasila svjetlo i nastavila se okretati u mraku sve do jutra.

Sutradan je našla muža kako sjedi na podu u dnevnom boravku i odvijačem popravlja pedalu na njenom biciklu.

Sjetila se kako joj je nedavno rekao da je oglupila.

Bicikl je bio ružičast i stajao je preokrenut naopako. Bio je pokvaren već mjesecima.

Žena je poželjela nešto reći, pitati zašto ga je baš sada izvukao iz podruma.

Oglupila si, rekao joj je, više uopće ne razmišljaš.

Žena dotakne kotač na biciklu i zavrti ga. Pedale se stanu okretati. Muškarac je pogleda.

- Što bi mi ovo moglo biti? - upita žena podižući kažiprst.

Muškarac je spustio odvijač i pogledao bolje.

- Imala sam takvo nešto i ovog ljeta - nastavi žena. - Tri, četiri plika svuda po prstima.

Pedale su usporile. Žbice na kotačima polako su se okretale jedna za drugom.

- I ja to nekad znam imati - reče muškarac. - Kad puno radim rukama.

Odvijač je ležao na tepihu u sredini velike koncentrične šare. Pokazivao je u smjeru prozora kroz koji se vidjelo nisko jutarnje sunce.

- Jel ti sad lakše? - upita muškarac.

- Pa je - reče žena.

- Sad kad znaš da nećeš umrijeti - rugao se muškarac.

Podigao je odvijač i upiknuo je u rebra.

- To si mislila, jel tako? - nastavio je. - Da imaš neku tajanstvenu smrtonosnu bolest i sad ti je lakše. Sad kad znaš da je imam i ja. Jel tako?

Muškarac ju je pikao odvijačem, a žena je glumila da uzmiče i smijala se saginjući glavu. Da me bar probode, mislila je, da me bar cijelu izbode.

CAMERA OBSCURA

Vrata lifta zatvorila su se suhim pneumatskim zvukom.

- Koji kat? - upita čovjek.

- Četrnaesti - odgovori žena.

Čovjek stane nasuprot ženi i okrene od nje glavu. Promatrao je svoj odraz u ogledalu postavljenom cijelom dužinom kabine. Žena zamisli kako mu se od uspona stišće tijelo, kako se smanjuje i ona mu odozgo pogledom strijelja masno mjesto gdje je počeo gubiti kosu.

Bljesnula je devetka, čulo se zvonce.

Čovjek izađe, a žena se okrene prema vratima. Pogledom je požurivala žutu svjetlost što se penjala kroz tipke.

Na zadnjem katu stisnula je gumb na kolicima i niz hodnik se odvezla do zadnjeg stana u nizu.

Na ulaznim vratima čekao ju je muškarac. Prihvatio je naslon kolica i odgurno je do praznog mjesta uz prozor.

Žena stane skidati rukavice. Pažljivo je izvlačila prst po prst i pogledom slijedila muškarca dok je otvarao frižider. Izvadio je zdjelicu s graškom i dohvatio jedno zrno. Ogulio mu je kožicu i zgnječio ga palcem i kažiprstom.

- Jesi donijela? - upita ženu i spusti grašak u akvarij.

Pojede zatim praznu kožicu s jagodice prsta i podigne akvarij prema svjetlu. Pozorno je promatrao ribu kako jede.

Uskoro je voda ponovo bila čista. Riba se spustila dublje i kružila uz staklo. Muškarac spusti akvarij natrag na stol.

Žena skine torbicu s ramena i izvadi fotografiju. Ovije ruke muškarcu oko vrata i on je iz kolica prebaci na dvosjed. Sjedne kraj nje, pa je smjesti sebi u krilo.

Žena mu krene pričati kako su jednog dana ribe za mornarima izašle na kopno i zadržale se toliko dugo da su im narasle noge.

Od sramote se nisu mogle vratiti natrag u more pa su.

- Stani - reče muškarac.

Uzeo je fotografiju koju je donijela sa sobom i prislonio je na kolica. Uhvatio je ženu za stražnjicu i zario nokte. Gledao je u sliku. Žena je gledala dlačice u njegovom uhu. Pa u akvarij. Zlatna ribica otvarala je usta i iznutra je bila sva crna.

NA CESTU JE IZAŠAO ČOVJEK

Na cestu je izašao čovjek s čekićem.

- Gdje je? - upitao je mladića koji je baš prolazio onuda.

- Tko? - upita mladić začuđeno.

Čovjek ne odgovori. Zaputi se među automobile parkirane ispred zgrade. Tamo su na travi ograđenoj glatkim kamenjem stajale vreće pune zdrobljenih keramičkih pločica.

Mladić slegne ramenima i produži. Nakon nekoliko metara se okrene. Čovjek se nagnuo nad vreće i gledao u travu. Ugleda nešto i podigne to s tla. Odvagne predmet na dlanu i spremi ga u džep. Sjedne pod stablo, skine kapu i obriše si čelo. Odloži čekić na tlo.

Mladić se vrati natrag. Sjena mu padne preko čovjeka.

- Sad vas prepoznajem - reče slavodobitno.

- Molim vas - prekine ga čovjek.

- Nevjerojatno - nastavi mladić. - Nitko mi neće vjerovati kad budem prepričavao.

Sjedne kraj čovjeka i sjena mu se sklupča uz noge.

- Sjajno, sjajno - reče.

Gledao je čovjeka s divljenjem.

- Svega se sjećam, iako je prošlo dosta vremena - reče.

Čovjek dohvati čekić s tla.

- Nećete me valjda udariti? - nasmije se mladić.

I čovjek se nasmije.

- Ne znam. Možda. Čega se sjećate?

Mladić ga pogleda s još većim obožavanjem.

Čovjek iz kombinezona izvadi foliju i razmota je.

- Jedno je sigurno - reče - moja žena pravi najbolje sendviče na svijetu - i zagriže.

Mladić ga je gledao kako žvače i guta. Nijedan komadić nije pao na tlo. Krastavci, salata, majoneza, komadići šunke, sve je složno i prirodnim redom završavalo u čovjekovim ustima.

Mladić ga je uporno gledao. Očekivao je točno takvu vrstu usredotočenosti. Kao balet, pomisli, potpuno besmisleno koliko i neuništivo.

- Što je? - upita ga čovjek.

- Ništa. Dajte, nastavite.

Čovjek pojede ostatak sendviča, zgužva foliju i baci je prema vrećama s keramičkim pločicama.

Mladić će:

- Zašto ste to napravili?

- Zašto sam bacio smeće u travu?

- Ne to.

Čovjek je podigao lice kao da se sunča. Približavalo se podne i sjena drveta pod kojim su sjedili sužavala se u tamnu točku.

- Vi ste izrazito svjetloputi - čovjek će mladiću. - Ako nastavite sjediti ovdje s vremenom će vam se pojaviti male promjene na koži. Nećete ih ni primijetiti, crvenkaste mrljice, zatim će se povećavati, mijenjati i napokon, kada svi oko vas budu primjećivali da vam se nešto čudno dešava, natjerat ćete se da odete doktoru i on će vam reći da imate rak kože.

- Zašto to sad govorite? - plaho će mladić.

- Kažem vam što vam je pametno.

Čovjek iz džepa izvadi onaj predmet.

Prsten je bio sitan i jedva da mu je stao na mali prst. Sjajio se dok je čovjek okretao dlan. Ostavi ga na ruci, ustane i ode do ulaza u zgradu. Zamahne čekićem i razbije staklo na

ulaznim vratima. Gurne ruku kroz rupu i dohvati zasun s unutrašnje strane pa otvori vrata i potrči uz stepenice.

Mladić se nije mogao otresti osjećaja da je pokraden. Prevertio je film unatrag do trenutka kada se čovjek nagnuo nad travu tražeći pogledom. Imao je osjećaj da je to bilo namijenjeno njemu. Taj prsten, ili bilo što drugo što je isto tako moglo ležati tamo.

VELIKA NUŽDA

Muškarac je gurao kolica, a žena je u njih stavljala stvari. Subotom popodne išli su u tjednu nabavku.

- Trebali smo stati u neki drugi red - reče žena kad su se zaustavili pred blagajnom. - Ovaj je najsporiji.

Izvadila je olovku i stala križati s popisa.

Nekoliko metara od njih blagajnica je pokrenula traku. Gospođa ispred nje otvorila je torbicu i izvadila novčanik.

- Kartica za bodove? - upita blagajnica.

- Što kartica?

- Za bodove. Imate ju?

- Ne.

- Želite li ju?

- Ne.

Gospođa je izvadila novu lijepu novčanicu kao da u intimi zahoda vadi listić najfinijeg toaletnog papira.

Žena se zaustavi na pola popisa.

- Zašto si ih prestao uzimati? - upita muškarca.

- Već sam se počeo pitati jesi li uopće primijetila.

- Našla sam ih u smeću.

- Ne trebam ih više - reče muškarac.

- To kaže doktor?

- Čvrsto sam uvjeren da bi se složio sa mnom.

Na velikom ekranu iznad izlaza išla je reklama za trgovački centar u kojem su se nalazili.
Uskoro slavimo svoj treći rođendan! Klaunovi, žongleri, nagradne igre!

- Osjećam se savršeno - reče muškarac.

- To je samo nuspojava.

- Da sam bar to znao ranije.

- Osjećam se kao glupača kad ti moram objašnjavati stvari - reče žena.

- Meni paše što si takva.

S police je dohvatio žvake i otvorio ih. Imale su okus borovnica. Načeti paketić bacio je u kolica, na vrh hrpe.

- Uvijek to kažeš - prigovori žena.

- Zašto mi onda vjeruješ?

- Jer onda i sam povjeruješ pa neko vrijeme bude dobro.

- Imaš pravo. Ja sam budala.

Blagajnica je pomagala mušteriji ispred njih spakirati robu. Jedna je vrećica bila zatvorena sa svih strana. Istrgnula je i drugu i treću, ali cijela je rola bila neispravna. Morala je ostaviti kasu i otrčati po novu.

Muškarac je u međuvremenu vadio stvar po stvar i stavljao ih na traku.

- Toaletni papir! - sjetila se žena.

Birala je brzo. Između žutog mirisnog s otiskom cvjetova i plavog običnog odabrala je treći. Narančasti. Uzela je odmah dva paketa i zastala među policama.

- Kartica za bodove? - upita blagajnica kad je dotrčala natrag.

Muškarac je strpljivo čekao da je provuče.

Iza njega se već napravio dugačak red.

Podigao je hlače i pokušao ih namjestiti da ne padaju. Gubio je kile. Shvatio je kad je primijetio da je prešao i zadnju rupicu i da više ne može pritegnuti remen.

Čvrsto obujmivši papir, žena se nije micala. Stajala je među policama i čekala da vidi što će napraviti.

Čovjek je otpustio remen i pustio hlače da padnu. Izvukao je noge i ostao u dugim gaćama. Kako je vidno smršavio, ni njih više nije imalo što držati, pa su spuznule na pod. Nije ga hvatala panika ni kad se toliko smanjio da mu je majica dosegla do gležnjeva. Naposljetku se nekako probio kroz njezine nabore, uhvatio se za žnirance i izašao iz cipele koja je bila tolika da je mogao leći cijelom dužinom i ne bi mu bilo tijesno. Pričekao je da se žena vrati s toaletnim papirom, da istrgne jednu vrećicu iz nove role pa je poslušno ušao unutra i prstom probušio rupicu da se ne uguši na putu do doma.

VIDJETI MEDVJEDE

- Govori glasnije. Ništa te ne razumijem.

Žena se još više utiša.

- Nismo vidjeli medvjede - ponovi.

Sjedili su na zidiću i pili sok koji su kupili na štandu kraj ulaza.

- Moram zapaliti - reče muškarac - stvarno moram.

Ženino lice se izobličilo.

- Lud sam. Stvarno sam lud - reče muškarac.

Pronašao je kutiju i zapalio.

- Sad mi ponovi - reče.

Prolazili su ljudi gurajući dječja kolica. Na rubu jezera plivali su labudovi. Svako toliko zagnjurili bi glavu među lopoče.

- Moramo vidjeti medvjede - ponovo će žena.

- Što moramo vidjeti? Daj molim te govori malo glasnije.

- Kažem, vruće mi je.

U obližnjem kavezu na jednoj je ruci visio majmun. Njihao se i zabavljao posjetitelje. Na podu su ležali komadi pereca iako su svuda stajala upozorenja da je životinje zabranjeno hraniti.

- Sto godina nisam bio u zoološkom - reče muškarac.

Žena zaplače.

Muškarac baci dopola popušenu cigaretu i podboči se dlanovima o zidić.

- Što ti je sad?

Žena se tresla.

- Nismo trebali doći - reče.

- Kako? Pa ti si ta koja je htjela.

- Znam da jesam. Ali vidiš što se dešava.

Muškarac pričekava da se smiri. Izvadio je kutiju i ponovo zapalio.

- I samo žderem - nastavi žena. - Pretvorit ću se u svinju.

- Je li to normalno? - pogleda je iskosa muškarac.

- Otkuda da ja znam?

Skupina ljudi pred kavezom kladila se koliko će dugo majmun izdržati viseći na jednoj ruci. Stajali su pridržavajući djecu da ne priđu previše blizu jer su procijenili da bi majmun svaki čas mogao skočiti na rešetke.

Djevojčica koja je prolazila stazom, upita svoju mamu:

- Zašto ova teta plače?

- Boli ju oko.

Nisu ni odmakle, a muškarac i žena prasnu u smijeh.

- Čuj ti nju - reče muškarac.

- Genijalno.

- Izmisliti bilo kakvu glupost. Možemo mi to.

Žena primakne glavu i prstom potegne kapak.

- Stvarno sad. Daj vidi imam li nešto unutra.

Muškarac odbije pogledati. Nastavio je sjediti i pušiti. Zurio je u tragove koje su u šljunku ostavljala dječja kolica.

Majmun u kavezu zamahnuo je i prebacio se na drugu prečku, slijedeći hlad.

Jedan otac opsuje.

- Ne znam kako drugi uspiju. Ja samo želim da sve što prije završi - reče žena.

Lice joj se potpuno osušilo na suncu.

Sjedili su na zidiću i gledali labudove kako kruže po sjenovitom dijelu jezera.

- Moramo vidjeti medvjede - radosno će žena.

- Imaš pravo, užasno je vruće - odgovori muškarac.

Skočio je sa zidića i savinuo ruku u laktu da se žena uhvati. Ispod pazuha mu se na košulji napravio veliki znojni kolut.

- Idemo do ulaza - reče. - Osušila su mi se usta.

Žena prihvati njegovu ruku, dlanom obuhvati donji dio trbuha pa se spusti na šljunak.

Kad su se svi posjetitelji razišli, majmun skoči s prečke i skine masku. Uputi se u dubinu kaveza i pokuca o mala vrata. Iznutra mu otvori žena u majmunskom kostimu.

- Ne mogu više ovako - reče čovjek-majmun. - Ovo nije za izdržati.

- Brzo, ulazi unutra dok te netko nije vidio - naredi mu žena zvjerajući uokolo pogledom.

Pričekala je da čovjek-majmun uđe, a onda je zatvorila vrata i kavez je ostao prazan.

BABLJE LJETO

Neki dan smo Olafa Jožu Nielsa Badurina Kovačićek - Žarka pronašli mrtvog iza Coca Colinog frižidera. Žarko se i prije znao izgubiti na neko vrijeme, pa nismo ništa sumnjali, a kako je frižider stajao izvan dosega, u samom kutu sale, trebalo nam je nekoliko dana da shvatimo što se zapravo desilo.

Čistačica ga je pronašla dok je mela. Zapravo, tako smo shvatili da ne mete onoliko često koliko bi trebala i tada smo shvatili što nam je činiti.

NITKO NE ZNA KAKO SE REVI TOČNO ZOVE

Sjedi na stolici i puši, a slobodnom rukom okreće ručicu i uvlači plahtu u valjak za peglanje. Kaže mi da joj se javim sljedeći put kad dođem u njezin grad. Da će mi pokazati gdje su najbolji ćevapi.

- Zimi radim onako nešto da ubijem vrijeme. Kod Kineza izrađujem oči za transplantaciju. Ili slično. Pravog posla nema - kaže.

- To je najljepši grad u Tyrell Corp - nastavlja, a cigareta među njenim prstima dogorijeva i pepeo pada na pod.

Režući blitvu, odrezala si je pola jagodice na kažiprstu. Donio sam joj Bivacin, ali je rekla da će rana zacijeliti sama. Sad perem suđe umjesto nje i gulim krumpire za pire, jer ne voli ni školjke ni ribe, pa već treći dan za redom jede punjene paprike.

- Od zarađenih novaca kupit ću si nove zube - kaže mi i uvuče novu plahtu u stroj.

NEDJELJA

Dijete je bilo još maleno i kad je prebacilo nogu preko ruba kutije da izađe, prevrnulo se skupa s njom na travu.

- Josipe, pazi - rastreseno je rekao muškarac za vrtnim stolom.

Na naslovnoj strani masnim je slovima pisalo *Sezona podbacila*. Čovjek je zaklopio novine. Presavio ih je na pola i ostavio da mu leže u krilu.

Pokraj živice koja je dijelila njihovo dvorište od susjednog, čučala je žena. U ruci je držala škare i tupom se stranom češala po potkoljenici.

- Prokleti komarci - rekla je gubeći strpljenje.

Dijete se oslobodilo kartonske kutije. Podiglo se s travnjaka i potrčalo prema kući. Muškarac je u naletu vjetra osjetio miris zemlje.

Svom se snagom zabilo u zid. Kaciga na glavi od udarca je odskočila i dijete je ponovo ležalo na tlu.

- Josipe! - viknuo je muškarac.

Žena je oprezno gurnula ruku u grmlje.

Ležeći na tlu, dijete je diglo glavu i pokazalo prstom. Svi su pogledali u tom smjeru.

Na nebu se pojavio veliki zeleni balon.

- Čak četrnaest posto? - razmišljao je i dalje čovjek.

Još samo malo, pomislila je žena pružajući vrhove prstiju dublje u živicu sve dok nije dotakla nešto toplo i vlažno.

U udubljenje na djetetovoj kacigi zalazilo je sunce.

SRETAN DAN

Umjesto da prijeđe zebru, starac je ostao nasred ceste. Digao je štap i dao znak autima da prođu.

Vozač prvog automobila mahne rukom u znak zahvalnosti i polako krene. Vozači iza su ga slijedili.

S druge strane ceste naiđe pješak. Pogleda na obje strane. Jedan automobil uspori, pješak stidljivo kroči, odluči se i brzo prijeđe preko. Starac je nastavio mahati štapom dajući znak da se promet ne zaustavlja. Pješaka nije niti pogledao. Vrtio je štapom i davao znak koloni da je prolaz slobodan.

Naiđe još nekoliko ljudi. Jedan iz ljekarne, dvoje, troje iz knjižnice na uglu. U hrpi, svi krenu preko. Automobili se zaustave i puste ih. Starac je jednom rukom mahao štapom, a u drugoj je držao bijelu plastičnu vrećicu. Kolona iz suprotnog smjera zaustavila se i čekala da propusti one kojima je davao znak. Iz knjižnice izađe žena u štiklama i krene prema starcu. Nešto mu je govorila, ali on se nije obazirao. Žena pokuša opet, ali starac nastavi svoj posao, pa žena odustane i vrati se u knjižnicu. Ušla je u izlog s naslaganim knjigama i nastavila proučavati križanje.

Prođe tramvaj. Prođe još nekoliko pješaka. Starac je čvrsto držao zaobljenu dršku, podizao je drveni štap visoko i okretao ga u zraku. Automobili su prolazili tom stranom, a s druge se već stvorila dugačka kolona. Vozači su trubili i otvarali prozore da vide o čemu je riječ. Jedan izađe i pristupi starcu.

- Čovječe, jesi ti lud? Pa moramo proći - reče mu.

Starac ga i ne pogleda. Stajao je pogrbljen i mahao štapom. Apotekarka u ljekarni zamiješa prašak, uspe ga u papirnatu vrećicu i zavrne joj rub. Knjižničarka dohvati jednu od knjiga iz izloga i počne je trgati. Ljudi na tramvajskoj stanici gledali su u starca, pa sebi u nokte, pa na kraj ceste da vide stiže li njihov broj.

- Makni se - ponovo će vozač starcu. - Netko će te zgaziti.

Starac je samo mahao. Na vrećici koja mu se njihala u drugoj ruci vidjeli su se obrisi svinjske glave. Pečene uši samo što nisu probile tanku plastiku. Još automobila iz njegovog

smjera prođe. Kako bi koji vozač prošao, imao je osjećaj da je to njegov sretan dan.

TIMBER!

Čovjek poliže palac i zagladi si obrve. Sjedio je za šankom u izlogu kvartovskog kafića i promatrao svoj odraz. Ugleda kako iz kamiona s dizalicom na pločnik izlaze radnici noseći motorne pile.

Razmišljao je gladeći se po svježe obrijanoj bradi. Nikako se nije mogao sjetiti kako se zovu ta stabla. Kroz izlog je pratio kako radnik na visini od desetak metara pili granu po granu. Prvo je skratio sve manje, a onda je prešao na one veće.

Čovjek nije čuo ni pilu ni upute onih koji su stajali ispod stabla i skupljali otpiljene grane. Dovršio je kavu i zamolio konobaricu da mu donese novine.

Ostalo je još samo deblo. Sve grane, raskomadane, ležale su uokolo na betonu. Čovjek pomisli da će doći orijaški drvosječa i jednim zamahom sjekire oboriti sakato stablo uzvikujući timber! Zamišljao je kako deblo pada na krov obližnjeg automobila, pali se alarm, a njegov vlasnik izlijeće van s rukama u zraku i skupljenim čelom. Kad je digao pogled, vidio je da radnik motorkom pili šnit u po šnit i pažljivo ih spušta na tlo. Brzo je bio gotov, a onda ga je dizalica premjestila do sljedećeg stabla u nizu.

Čovjek je zatvorio nepročitane novine, platio račun i izašao.

Dok mu se približavao, mrtvo je stablo izgledalo kao bolesna šala. Tri velika komada debela ležala su naslanjajući se jedan na drugog kao goleme staračke ruke. Približio se i stavio dlan u crnu rupu koja se pružala sredinom cijelog debela, kroz sva tri komada. Kad ga je povukao natrag na prstima mu je ostalo malo prljavštine. Obrisao ih je o hlače, sagnuo se i kroz rupu na jednom od komada pogledao na drugi kraj ulice. Kao kroz teleskop.

MAHARADŽA

Dvije plastične ljetne stolice bile su složene jedna na drugu. Desno od njih stajala je jedna drvena s rupom umjesto sjedalice, a skroz iza metalna stolica s naslonom u obliku dva naopaka U.

Sve su bile prekrivene snijegom i odavale ljepotu stvari koje su ljudi zaboravili.

Na malenoj terasi nije bilo ničeg drugog. Preko noći je napadalo i bile su vidljive samo tanke pruge nožica.

Iz restorana je izašao Indijac u tankoj košulji. Podigao je plastičnu stolicu i sjeo na onu ispod nje. Prekrižio je noge, zapalio cigaretu i zavukao slobodni dlan među bedra.

Sjedio je, pušio i gledao prema suprotnom zidu iza kojeg se nalazila kuhinja s velikim masnim pločama za pečenje.

Kroz otvorena dvorišna vrata ugledao je djevojke kako na štandu isprobavaju vunene kape. Prodavač je stajao ispred njih držeći zrcalo u ruci i okretao ga kako je koja tražila. Radio je to poslušnošću koja je njegovim pokretima oduzimala bilo kakav značaj. Mogao je biti i stalak na kojem su visjele kape.

U snijegu ispod Indijčevih koljena opušci su napravili tamnu mrlju. Ponovo je počelo gusto padati. Indijac se usukao i zapalio novu cigaretu. Zakrivao ju je dlanom da se ne smoči i ne ugasi.

Kako je padalo sve gušće, pod stolicom bez sjedalice napravila se hrpa snijega koja je već doticala drveni okvir. Ispod ostalih je ležao čisti kameni kvadrat.

S druge strane zida, u kuhinju je s prvom narudžbom toga dana ušao bjeloputi konobar. Ploče za pečenje bile su hladne i prazne. Zbunjen, dlanom je na prozorskom staklu obrisao krug. Pogledao je kroz njega i prebrojao. Četiri stolice.

ZA NEKE

Za neke je Yester bio pravi kauboj. Skinuo je sniježnobijelu košulju, promijenio cipele, obukao kaput i istrčao iz restorana na glavni ulaz.

Svi konobari iz smjene izašli su za njim i pljeskali.

Uletio je u autobus koji je taman kretao sa stanice.

U zraku se osjećala hladnoća koja će doći za koji dan i učiniti da se prostor još i više proširi i ispuni tišinom. Ona vrsta hladnoće koju ljudi koriste kao izliku za sve ono za što im nedostaje hrabrosti.

Po aparatu za poništavanje karata hodao je kukac. Yester ga uzme na prst i povuče rukav da vidi koliko će se visoko popeti. Gledao je kako se teško probija kroz dlačice. Kad se popeo na unutrašnju stranu lakta, gurnuo je ruku kroz prozor i pustio da ga otpuše vjetar.

Pred očima mu se stvori slika: neki brijač pljunuo je u ručnik i obrisao mrlju koja se odjednom stvorila s vanjske strane izloga. Zadovoljno je prebacio ručnik preko ramena i pogledao u oblake.

Sišao je stanicu poslije kolodvora. Na kiosku je kupio kokice i sjeo u park.

Prikazivao se nijemi film. Padne mu na pamet gluhoonijemi dostavljač koji je povremeno u restoran donosio svježe meso. Kada bi mu slučajno sreo pogled, učinio bi mu se kao netko tko je dugo i uporno čekao odgovor na krivo pitanje. Drugi dostavljač imao je lice šetača pasa.

Sad kad je imao sve vrijeme svijeta na raspolaganju, mogao je zamisliti da pokrene putujuću mesnicu. Tijekom cijelog filma računao je što mu sve treba. Mala hladnjača, dobri noževi, ona sirena kakvu imaju kamioni koji ljeti prodaju sladoled.

Kada je film završio i kada su se pogasila svjetla, Yesteru se učinilo da na goloj travi sjaji neki predmet. Ne može biti vjeverica, pomislio je, one su tako plahe. Približio se, sagnuo i shvatio da je to sjekira.

Za druge, Yester je bio onaj koji je punio novinske stupce jer je tijekom samo jedne noći posjekao sva stabla u parku na rubu grada. Nasjekao ih je na manje komade da bi napravio lomaču toliko visoku da može zapaliti oblake. Jer, znao je, nema ništa bolje od dobre reklame.

<http://www.youtube.com/watch?v=elpAKTauZU>

(Everything I Ever Knew Was a Lie trogdor1oh1 prije 1 tjedan)

Pazeći na prolaznike, dječak se provukao kroz uski prolaz među drvenim zidovima i povukao za sobom hrđavu kvaku. Svjetlo što je dopiralo izvana bilo je slabo, pa je upalio džepnu lampu koju je za tu priliku ukrao ocu.

Prvo je izvadio špagu.

- Dobro je pričvrsti - naredio je.

Mačka se koprcala i iza razjapljenih usta stršali su sitni špicasti zubi i ružičasto ždrijelo.

Sa sobom je u kutiji donio špricu, vadičep i nož na rasklapanje.

Iz džepa je izvadio debeli flomaster i ucrtao crvenu točku na krznu.

- Moraš pogoditi točno u srce - rekao je prebacujući špricu iz jedne ruke u drugu. - Inače ništa.

Zagledao se u jastučice na donjoj strani capa pitajući se jesu li mačke škakljive i je li ih itko čuo kako se smiju.

- Požuri - reče prekinuvši misao.

Obuhvatio je malu vlažnu glavu rukom i spustio iglu na utrobu. Meso se blago uvuklo pod dodirom oštrice. Drugom rukom s poda je dohvatio ciglu i zamahnuo.

- Ako ti nećeš, ja ću - rekao je. - Kukavico. Imali smo dogovor.

Pojačao je stisak i iz sve snage zabio iglu ravno u crvenu točku. Mačka je vrisnula i pred njegovim se očima pretvorila u kroasan.

SAMARITANKA

Žena je bila naručena tek za pola sata, pa su ona i njezin pratitelj u prizemlju zgrade pronašli kafić s ružnim i neudobnim tabureima umjesto stolica i naručili piće. Izbjegavali su se pogledati. Šutjeli su i slušali razgovor za susjednim stolom.

- Zamisli, deset godina je čekao da je zaprosi - rekla je plavuša odjevena kao medicinska sestra. - Sve je bilo dogovoreno. I crkva i sala, sve.

Uronila je prste u čašu s mineralnom i izvadila limun.

- I baš u trenu kad ju je čekao pred oltarom, pala je prva bomba. I to baš na auto kojim je dolazila - rekla je šireći oči.

Umor joj je skupio kapke kao da je radila u noćnoj smjeni.

- Nije htio biti na sprovodu. Dezertirao je i otputovao sljedeći dan - dovršila je i zagrizla limun. Skupljenih obraza isisala je sok i bacila koricu u pepeljaru.

Njena sugovornica cijelo je vrijeme u ruci tresla vrećicu šećera. Sad je palcem i kažiprstom obuhvatila rebrasti rub i podrapala ga. Dlanom je napipala šalicu s kavom i usula šećer. Napipala je i žličicu, podigla je i promiješala. Kako je miješala prebrzo kava se prelijevala preko ruba, curila je na stol i kapala na ženinu suknju.

Medicinska sestra bila je toliko zamišljena da uopće nije reagirala. U ruci je držala čašu s mineralnom vodom i gledala balončice kako hlape. Kako bi koji došao do površine, odabrala bi novi na dnu i pratila ga sve do vrha.

Sad kad su i njih dvije šutjele, dvoje više nije znalo što bi. Čovjek se podigao s taburea i kleknuo. Uhvatio je ženu nezgrapno za ruku i promrmljao nekoliko riječi.

Na spužvastom plavom tabureu ostala je velika rupa.

- Digni se. Sramotiš me - odgovorila mu je kroz zube žena.

Muškarcu kao da je bilo drago. Nasmijao se i otresao koljena.

Kad su izašli iz kafića i krenuli prema dizalu, medicinska sestra ramenom dotakne svoju

prijateljicu.

- Ako mi posudiš svoj štap - reče - ispričat ću ti priču o njih dvoje.

ZABORAV

Kad se muha umirila na praznom tanjuru, djevojčica je udari dlanom. Polako je podigla ruku i uhvatila mrtvu muhu za krila. Iz ruksaka je izvadila limenku. Skinula je poklopac i ubacila muhu unutra.

Iza njenih leđa približi se muškarac s fotografijom.

- Sve sam ih sačuvao - reče. - Evo, recimo, ova.

Ostao je na udaljenosti ispružene ruke.

Na fotografiji je bio dosta mlađi, u uskoj majici na vodoravne pruge i s bujnijom kosom.

Dijete na njegovima rukama smiješilo se u kameru. Nosilo je samo bijele gaćice.

- Ne sjećam se toga - reče djevojčica.

- Normalno da se ne sjećaš, nisi imala ni dvije godine. Slikali su nas oni ljudi iz vikendice do naše.

Prstom je pokazao na palmu u pozadini slike ispod koje su bili rasklopljeni stolci. Jedna je žena sjedila u prvom planu i pušila. Na ručki stolice sušio se kupaći kostim.

Djevojčica ispruži vrat. Na čelu joj se napravila dugačka bora, kao da se trudi izračunati kompliciranu jednadžbu. Zagleda se u termosicu postavljenu nasred stola na fotografiji.

- Ne sjećam se - ponovi. - Znači kao da se nije ni desilo.

Muškarac vrati fotografiju na policu. Stao je kraj prozora i gledao kako slastičari iz lokala u prizemlju zgrade ulaze i izlaze iz kamioneta noseći kante s aromama za sladoled.

- Da nam skoknem dole po kremšnite? - okrene se naglo inspiriran.

- Ne volim kolače - reče djevojčica.

Muškarac prođe rukom kroz kosu. Izlazile su mu sijede. Žičani nezgrapni busenovi. Ugleda staru susjedu kako jedva uspijeva zadržati psa na lancu. Spotala se preko kamenja na stazi koja je vodila kroz park. Pas naglo potrči, žena posrne i padne. Zagrebla je po šljunku i ostala ležati.

Dvoje ljudi koje je na livadi vježbalo jogu primijete i počnu se smijati. Muškarac otvori prozor i vikne. Psovao je mašući rukama prema paru.

Djevojčica ustane i potraži onu fotografiju. Ispruži ruku i pogleda je iz daljine. Učinilo joj se da nešto nedostaje. Pogleda zatim malo bolje i u prozoru vikendice ugleda isti onaj prizor koji je pokazivala fotografija. Termosicu na stolu, ženu koja sjedi i kupaći kostim na ručki njene stolice. Međutim, nigdje nije bilo djeteta. Muškarac je u prugastoj majici stajao sam, praznih ruku.

IZLAZ ZA MAČKE

Muškarac pogleda na sat. Nije prošlo više od pet minuta. Kroz otvor za mačke na ulaznim vratima kuće u hodnik je uletio još jedan list papira. Već ih je prestao brojati.

Napunio je džezvu.

- Ovisno o pojedinom mjestu proglašene su mjere pripremnog stanja i mjere redovne obrane - čulo se s radija. - Mjere izvanredne obrane od poplave provode se za dionice mjerodavnog vodomjera Ilova Malenjača. Tijekom noći s prestankom oborina očekuje se stabilizacija rijeka Ilova i Pakra te postupan pad njihova vodostaja, a tijekom sutrašnjeg dana prestanak mjera obrane od poplave.

Muškarac je podigao sunčane naočale na čelo i protrljao si oči.

Začuo se poznati zvuk kočnja po šljunku. S ceste se u dvorište dovezao poštara. Naslonio je bicikl na ogradu i izvadio torbu iz košare.

Ušao je ne pokucavši.

- Taman na vrijeme - reče muškarac.

Natočio je vruću vodu u šalicu s čajem.

- Zadržao sam se - reče poštara odlažući stvari na praznu stolicu. - Nosio sam plaće u starački.

Sjeo je i rastvorio novine koje je donio pod rukom.

Muškarac je stavio šalicu pred pošara. Smjestio se kraj njega i zagledao se u naslove.

- Moram napumpati gume prije nego krenem - odsutno je spomenuo pošara.

Ne podižući pogled s novina, pružio je ruku i poklopio muškarčev dlan. Čovjek s radija monotonim je glasom objašnjavao kako je na mjestima podivljala rijeka počupala stabla uz obalu i odnijela napuštene barake. Iza tamnih naočala muškarčeve su oči bile nemirne. Poštarov dlan bio je suh.

- Profesore, kada će ti ozdraviti oči? - upita pošara.

- Ne znam - odgovori muškarac.

- Pretamne su ti te naočale. Kad razgovaramo moram pronaći neku točku na tvome licu i obraćati se njoj.

Kroz zatvoren prozor uleti kamen.

Staklo se rasulo po kuhinji i kamen se po pločicama otkotrljao do suprotnog zida.

Poštar skoči sa stolice.

Muškarac je ostao nepomično sjediti.

- Bolje da odeš - rekao je pogledom procijenivši štetu.

Iz zvučnika je dopirao huk valova. Čulo se kako bujica čupa i odnosi sve pred sobom.

Poštar stavi torbu na rame. U hodniku je s poda pokupio razbacane listove papira. Zgužvao ih je i nagurao u džep. Okrenuo se i pogledao muškarca kako klečeći kupi veće komade stakla i odlaže ih u crnu vreću.

Čudno, nikad mi nije spomenuo da je imao mačku, pomislio je promatrajući kroz razbijeni prozor prazni travnjak i komadić ceste koja vodi prema gradu.

Ž

Djevojka pogleda kroz špijunku. Čelo s dubokim zaliscima pretvori se u ispučene oči.

Prije nego je pritisnula kvaku, vidjela je još samo vršak nosa.

- Jesam te p-p-pro-budio? - upita muškarac.

Djevojka pričekala da još nešto kaže.

Cupkao je u šlapama po otiraču. Podigne ruku i odmakne rukav sa zapešća. Prouči sat.

- Mama je danas bila na o-o-operaciji - napokon će.

- Pa da, srijeda je. Ispričao si mi neki dan. Hoćeš ući?

- Zovem bolnicu, a-ali se još uvijek nije probudila. S-s-sestra veli d-d-da da nazovem iza ponoći, kad se dežurni vrati iz vizite.

- To je valjda dobro, da spava - reče djevojka i pusti ga u stan.

Muškarac si je odabrao mjesto. Popravio je jastuke na dvosjedu i uzeo daljinski sa staklenog stolića.

- Zašto ti je ton ugašen? - upita.

- Držim tek toliko upaljeno da imam osjećaj da se nešto dešava.

Šutio je i prevrtao upravljač u ruci.

- Ajde samo da ovo završim, pa ćemo razgovarati. Par minuta samo - reče djevojka sjedajući za radni stol.

Muškarac si opet popravi naslon.

- Ima sad-sad ona serija - reče. - Gdje ti se stisne da pojačam?

Pritiskao je po nekoliko tipki u isto vrijeme.

- Ove koje su kod tebe gore, na mom daljinskom su dolje - reče.

- To je neki prastari model - okrene se djevojka prema tipkovnici i otvori dokument.

Na televiziji su prikazivali emisiju za ribiče. Čelavi čovjek sjedio je na sklopivom tronošcu odjeven u kostim superheroja i na prsima mu je pisalo Ž. Kamera je zumirala masku na njegovom licu i sitne plave oči koje su netremice gledale iza nje.

Muškarac se digne i prošeće po sobi. Stane iza djevojčinih leđa.

- Ako imaš praznih boca, možeš mi ih ostaviti p-p-pred pred vratima.

Držao se za torbicu privezanu oko struka, skrivenu ispod majice.

- Jučer sam skupio sto komada, znaš?

- Već sam ti dala sve što sam imala, ali pogledat ću - reče djevojka prateći monitor. - Možda imam nešto novih od mlijeka.

- A ovo? - upita muškarac navirujući se iza ormarića.

Pokraj radijatora je stajala petlitarska plastična kanta.

- To mi je za cvijeće, treba mi.

Superheroj na tronošcu uronio je ruku u kantu kraj svojih nogu i izvadio crva. Nataknuo ga je na udicu i zamahnuo.

Muškarac se uzvrpolji. Odjednom upita:

- Bi se ti ljubila sa mnom?

Djevojka se iznenađeno okrene prema njemu.

- M-m-mislim, jel bi me htjela naučiti k-k-kak se to radi?

- Kako se ljubi?

- Pa da.

- Ne znam Darko, nisam ti ja baš za to.

- Kako?

- Pa tako. Ja ti volim žene.

- Daj, kako lažeš. V-vidio sam te u g-g-gradu u gradu s nekim tipom - smijuljio se.

Djevojka se pokušava prisjetiti.

- Pa dobro, ali svejedno ne mogu. Taj bi tip bio jako ljubomoran.

- Neće on ni znati.

- Naravno da hoće.

- Kako?

- Ja ću mu reći.

- A zašto?

- Zato što je odvratno lagati.

- A ma-ma-maloprije si meni slagala da ne voliš dečke.

- To se ne računa.

Muškarac razmisli kratko o tome, pa predloži:

- Ali možeš ti-ti njemu reći da sam te ja za-za-zamolio da me naučiš.

- Stvarno si dosadan. Kažem ti da je jako ljubomoran.

Nešto u dubini rijeke jako je potegnulo udicu i superheroj je s tronošca pao u travu, na koljena.

- Pa sa-sa-mo jednu pusu - nije odustajao muškarac.

- Ne može - reče djevojka. Okrene se prema ekranu i nastavi tipkati.

Muškarac joj priđe bliže. Gledao je u slova na ekranu.

- A a-a-ako ja tebe poljubim, a ti mene ne, jel se to onda računa?

Uhvatio ju je za ramena. Približio se na nekoliko centimetara od njene glave i zastao, kao da se nečega dosjetio.

Koja si ti kravetina, pomisli djevojka, naglo se okrene i udari ga zatvorenim dlanom po licu.

Muškarac se sruši na pod i stane se trzati. Ruke i noge su mu se grčile. Očne jabučice bile su preokrenute. Djevojka se uspaniči. Spusti se na koljena i stane ga pipati. Nije našla ništa u džepovima. Razmišljala je da se spusti kat niže i iz njegovog stana uzme tablete, ali nije znala kako se zovu, pa potrči u hodnik i pozove hitnu.

Ž je čvrsto držao štap za pecanje i nije puštao. Nešto ga je kroz travu vuklo prema vodi. Povuklo je za njim kameru i osvjetljenje. Cijeli set se srušio i ekran televizora postao je crn.

FINGERMISSING

Stup s rasporedom vožnje bio je razbijen, a na kraju ravne ceste, koliko se god u daljinu moglo vidjeti, nije bilo nijednog tramvaja na vidiku.

Djevojci je bilo hladno na metalnoj klupi čekaonice. Prekrižila je noge i uvukla glavu u ramena. U ruci je stiskala mobitel i razmišljala što da napiše u poruci.

- Excuseme? Perhaps you would like some eggs?

Kraj nje se stvorila Kineskinja s ruksakom na leđima.

- Some eggs? If you are interested in Uskrs? - reče. - These are religious eggs, with pictures of Maika Božija.

Prokleti praznici, pomisli djevojka.

- You are not religious? - nastavila je Kineskinja ne mijenjajući izraz lica.

Prokleta i televizija i turizam i sve, pomisli djevojka.

Kineskinja je jedva primjetno kimnula glavom i napravila maleni pokret tijelom, kao da će otići, ali odjednom se predomislila.

- Is this seat free? - upita.

Djevojka se pomakne malo bliže kraju klupe i napravi joj mjesta. Kineskinja sjedne, posegne za jednom naramenicom i skine ruksak s leđa. Povuče patent i rastvori je. Izvukla je plastičnu bijelu vrećicu i izvadila zamotuljak staniola.

- Here, you can have this one for free - reče pružajući dlan na kojem je u razmotanoj foliji ležalo oslikano jaje.

- I have nowhere to put it - reče djevojka.

- Just keep it in your hand. For good luck - nije odustajala Kineskinja.

Djevojka je pogleda malo bolje. Kosu je nosila počesljanu na razdjeljak, debelom plišanom gunicom svezanu u rep. Bila je mlada, ne više od dvadeset pet godina. Crte lica bile su joj

jasno odrezane i koža potpuno bez mrljica.

Uzela je jaje iz njene ruke.

- I could sureuse some goodluck these days - reče.

S prednje strane jajeta bio je nacrtan torzo Majke Božje. Jednu je ruku spustila niz tijelo, a drugu je podigla pridržavajući plavi plašt skupljen pod vratom. Gledala je prema dolje i kapci su joj bili napola spuštteni. Na ruci koju je držala podignutu nedostajao je palac.

- There's a fingermissing - reče djevojka i podigne jaje prema Kineskinji.

Ova je ruke duboko zakopala u torbu i pretraživala zamotuljke.

- Yes. Afinger ismissing - reče bez da je pogledala.

- Butwhy?

- Youbroke it.

Djevojka se začudi. Još jednom pogleda sličicu.

- Yes. Don't youremember? You had MaikaBožja iny our hands, some yearsago, and you lether fall. You brokeher finger.

Djevojka otvori usta. Nije znala što da odgovori. Kineskinja vrati pogled u unutrašnjost svoje torbe i nastavi prekopavati. Aluminij je šuškao i bljeskao.

Nije bilo nijednog auta. Kuće preko puta bile su zamrznute u svojoj pozi. Mobitel je ležao beskoristan u djevojčinom krilu. Samo se baterija svako toliko oglašavala. Iza njihovih leđa mirovala je visoka stambena zgrada, a još dalje iza nje, oblacima prekrivena planina.

- Thankyou, but I don't want youregg - reče djevojka, zamota jaje i vrati ga.

- Youcan't giveit back. It's youregg.

Kineskinja ju je gledala kao da je maleno dijete kome se mora objašnjavati.

Djevojka ostavi ispruženu ruku u zraku. Lampice na tramvajskom stajalištu slabašno su je osvjetljivale. Primijetila je da joj se broj madeža povećao. Pitala se hoće li uskoro postati prvo pjegava, a onda i potpuno smeđa.

- Is this somekind of ajoke? - upita.

- It's nojoke, you brokeit - odgovori Kineskinja kao netko vrlo zaposlen, tko nema vremena za sitnice. Držala je još dva zamotana jaja i odvagivala ih.

Djevojka okrene jaje na drugu stranu na kojoj je bio nacrtan donji dio halje i stopala što su gazila po izvijenoj zelenoj zmiji. Ispod je pisalo *Our lady of grace*.

Sjetila se kako je majka prije nekoliko godina kriknula iza njenih leđa dok je djevojka brišući prašinu sa stalaže srušila nekoliko figurica na pod.

- Prst si joj precviknula!

Zvučala je kao da je njezin vlastiti prst otpao. Podigla je kipić s poda, prebrisala ga rukom i odnijela ga sa sobom u drugu sobu.

Djevojka pogleda Kineskinju u nevjerici. Ova ustane s klupice.

- Jakunoć - pristojno pozdravi i krene prema zgradi iza djevojčinih leđa.

Uto naiđe automobil. Kad se dovezao blizu, usporio je i vidjelo se da u njemu sjede dva sijeda starca. Starac na suvozačkom mjestu spustio je prozor, pogledao djevojku i rekao:

- Personally, I don't care for puppets much. I don't find them believable.

Upalilo se zeleno, prozor se podigao i auto je krenuo. Na stanicu je stigla starija žena s torbicom prebačenom preko ramena.

- Je li već prošao tramvaj? - upita.

- Niti jedan otkako ja čekam - odgovori djevojka.

Gospođa je odmjeri od glave do pete. Zadržala se na jajetu u njezinoj ruci. Djevojka je imala osjećaj da je nešto želi pitati, ali već se čuo tramvaj, prvi jutarnji, i kad je stigao, žena je ušla u jedna, a djevojka je pričekala pa je ušla u druga kola.

KLAUNOVI U KABULU

- Čekaju semafor kao da je to najvažnija stvar na svijetu - reče žena. - Gledaju izloge, kupuju novine, usredotočeni kao lovci na safariju.

Muškarac podigne ruku i uperi kažiprst u nju.

- Beng!

Primio ju je za koljeno. Rukom joj je prošao po bedru. Nije nosila gaćice.

- Gotovo me strah ući u podzemnu - nastavi žena ne obazirući se. - Što ako sretnem nečiji pogled?

Muškarac povuče ruku i dozove konobara.

U separeu je bilo mračno. Cijelo je mjesto, osvijetljeno žaruljama raznih boja samo iznad pozornice, bilo prazno.

- Dobio sam premještaj - reče muškarac.

- I pitala sam se zašto si došao tako rano.

- Šalju me na istok - nastavi muškarac.

- Lijepo. Tamo ima dobrih harema.

Muškarac se nasmije.

- Hoćeš donijeti puno skalpova? - upita ga žena.

- Da, i leševe male djece.

Iz sobice je izašla prva žena i popela se na pozornicu. Mahnula je prema kabini na kraju prostorije da puste muziku.

Muškarac se zapanji.

Plesačica je na leđima imala istetoviranu trešnju. Plešući, posegnula bi, ubrala jednu trešnju iz para i pojela je.

- Čekaju semafor kao da je to najvažnija stvar na svijetu - reče žena. - Gledaju izloge, kupuju novine, usredotočeni kao lovci na safariju.

Muškarac podigne ruku i uperi kažiprst u nju.

- Beng!

Primio ju je za koljeno. Rukom joj je prošao po bedru. Nije nosila gaćice.

- Gotovo me strah ući u podzemnu - nastavi žena ne obazirući se. - Što ako sretnem nečiji pogled?

Muškarac povuče ruku i dozove konobara.

U separeu je bilo mračno. Cijelo je mjesto, osvijetljeno žaruljama raznih boja samo iznad pozornice, bilo prazno.

- Dobio sam premještaj - reče muškarac.

- I pitala sam se zašto si došao tako rano.

- Šalju me na istok - nastavi muškarac.

- Lijepo. Tamo ima dobrih harema.

Muškarac se nasmije.

- Hoćeš donijeti puno skalpova? - upita ga žena.

- Da, i leševe male djece.

Iz sobice je izašla prva žena i popela se na pozornicu. Mahnula je prema kabini na kraju prostorije da puste muziku.

Muškarac se zapanji.

Plesačica je na leđima imala istetoviranu trešnju. Plešući, posegnula bi, ubrala jednu trešnju iz para i pojela ju.

- Čekaju semafor kao da je to najvažnija stvar na svijetu - reče žena. - Gledaju izloge, kupuju novine, usredotočeni kao lovci na safariju.

Muškarac podigne ruku i uperi kažiprst u nju.

- Beng!

Primio ju je za koljeno. Rukom joj je prošao po bedru. Nije nosila gaćice.

- Gotovo me strah ući u podzemnu - nastavi žena ne obazirući se. - Što ako sretnem nečiji pogled?

Muškarac povuče ruku i dozove konobara.

U separeu je bilo mračno. Cijelo je mjesto, osvijetljeno žaruljama raznih boja samo iznad pozornice, bilo prazno.

- Dobio sam premještaj - reče muškarac.

- I pitala sam se zašto si došao tako rano.

- Šalju me na istok - nastavi muškarac.

- Lijepo. Tamo ima dobrih harema.

Muškarac se nasmije.

- Hoćeš donijeti puno skalpova? - upita ga žena.

- Da, i leševe male djece.

Iz sobice je izašla prva žena i popela se na pozornicu. Mahnula je prema kabini na kraju prostorije da puste muziku.

Muškarac se zapanji.

Plesačica je na leđima imala istetoviranu trešnju. Plešući, posegnula bi, ubrala jednu trešnju iz para i pojela ju.

- Sad je dosta - reče muškarac.

Na rubu pozornice napravila se već lijepa hrpa trešnjinih koštica.

- Mi nikada nećemo ići u Japan, je li tako? - upita ga žena.

Muškarac je odmjeri. Što ako se stvarno ne vratim, pomisli.

- Reći će: bio je on dobar momak - nastavi žena.

Počeli su se skupljati gosti. Plesačica je završila. Pokupila je odjeću s poda i zamijenila ju je nova.

- Možda ti ipak pošaljem razglednicu - reče muškarac.

- Nemaš adresu.

- Poslat ću je ovdje.

- Može. Ali stavi je u kuvertu.

Lokal je već bio pun djevojaka. Sjedile su za šankom, za stolovima, hodale između. Činilo se da nastaju ni iz čega. Vidiš jednu, okreneš se, sad su dvije. Tri.

- Hoćeš nešto posebno za kraj? - upita žena.

- Ništa. Ništa posebno. Kao inače.

Žena se digne od stola i u prolazu pucne prstima prema konobaru.

Plesačica na pozornici upravo je skinula grudnjak. Uхватила se za šipku i zavrtjela na jednoj ruci. Savinula je nogu u koljenu i napravila još jedan krug. O bokovima joj je visio opasač sa sabljom.

Žena otvori vrata sobice. Muškarac uđe za njom i otpusti ovratnik na košulji. Iz džepa izvadi crveni plastični nos i natakne ga na lice.

ŽIZNJ

Čim je ustao iz kreveta čovjek je otvorio frižider. Izvadio je kutiju i razbio jaje o rub tave. Istresao ga je na tanjur, odrezao kruh i jeo ravno s nogu. Komade kruha umakao je u žutanjak i brisao krajeve usana kuhinjskom krpom.

Pogleda tanjur na kojem je ostao još komadić bjelanjka. Nabode ga vilicom i dovrši doručak.

Mogao bih se i obrijati, pomisli.

Skinuo se do pasa i uključio mašinu u struju. Kad je dovršio bradu, prošao je ravno od čela do potiljka. Obrijao je cijelu glavu, ugasio aparat i zadovoljno se pogledao. Skinuo je zatim i donji dio pidžame i obrijao sve dlačice na tijelu. Ručnikom ih je pokupio s poda i bacio sve skupa u smeće. Dok se tuširao i prolazio rukom po koži, prestravio se. Zaustavio je vodu, izletio iz tuš-kabine i navukao na sebe prvo što mu je došlo pod ruku.

Stao je pospremati. Napravio je krevet, pokupio knjige s poda i rasporedio ih na police. Rukom je sve sa stola pomeo u ladicu i zaklopio je. Rastvorio je zavjese da u sobu uđe dnevno svjetlo. Bio je svjež sunčan dan i na suprotnoj zgradi ugleda nekoliko susjeda kako podbočeni na prozorskim daskama gledaju u njegovom smjeru.

Nisu valjda nešto vidjeli, pomisli. Rolete na prozoru u kupaonici uvijek su spuštene.

Sve je u redu, govorio si je. Brzo će to narasti ponovo.

Na prozore susjedne zgrade izašlo je još nekoliko susjeda. Čovjek pogledom prijede od jednog do drugog. Rijetkima kao da je bilo neugodno. Okrenuli su glave kao da proučavaju kamo odlijeću golubovi s oluka i tko je upravo parkirao pod drvo. Jedna je žena prstom pokazala u njegovom smjeru. Međutim, onaj kome se obraćala nije izašao za njom na prozor.

Zatvorio je prozor i navukao zavjese. Izvana odjednom začuje sirenu. Pričekao je da čuje hoće li se vozilo zaustaviti u blizini, ali nakon što je dosegao najglasnije zavijanje, zvuk se počeo udaljavati. Utihnuo je i zamijenila ga je buka iz susjedstva. Tanjuri, mijaukanje. Netko je pokušavao naučiti ruski.

Dobro da jutros ne moram na posao, pomisli.

Sjetio se kako je jučer njegovom sinu netko u vrtiću ukrao robota.

- Lijepo sam vam rekla da ne smiju donositi vrijedne stvari u vrtić - rekla je odgajateljica kad je popodne došao po dijete.

- Zar nije svejedno? - upitao je muškarac - Igračke su igračke.

- Takvo je pravilo - odgovorila je odgajateljica.

Izveo je dječaka van. Na putu do auta, prošli su kraj pješčanika u kojem su naopako okrenute ležale grablje.

Ovo danas je samo naknadna reakcija, pomisli muškarac. Spusti pogled i u rukama si ugleda kantu s bojom i četku.

Radio je kao da mu iza leđa stoji zatvorski čuvar i ako zastane da odmori mogao bi dobiti bičem. Radio je bez plana, nanosio je boju u svim smjerovima i ostavljao grbave tragove. U jednom trenu umoči prst u plavu, kakvu je njegov sin poželio na zidovima, i stavi ga u usta.

Mora da sam bolestan, pomisli.

Netko je puštao vodu i cijevi su zavijale. Onaj netko i dalje je pokušavao naučiti ruski.

Čovjek obuče tenisice, uzme jaknu pod ruku i stavi ključ u vrata. Brava je škljocnula, ključ se okrenuo, ali kvaka nije popuštala. Pokušao je silom. Udarao je nogama i rukama, ali vrata se nisu otvarala. Nije mu preostalo drugo nego da uzme razmak, zaleti se i udari ih ramenom. Vrata su popustila, čovjek je izletio iz stana i udario o nešto tvrdo.

Od zida do zida oko ulaza u stan nalazila se staklena površina. Staklo je bilo zaobljeno i gledajući kroz njega cijelo je stubište izgledalo sićušno, kao da je napravljeno za lutke.

S druge strane stakla počeli su se skupljati susjedi. Muškarac ih je dozivao, ali ne samo da nije čuo ni riječi od onoga o čemu su međusobno razgovarali nego nitko od njih nije davao znak kako shvaća da im čovjek iznutra maše.

Jedan od susjeda uspio je uvjeriti druge u ono što je govorio. Posegnuo je u džep i izvadio daljinski upravljač. Uperio ga je prema staklu iza kojeg se nalazio čovjek i pritisnuo gumb.

Istog trena muškarac se okrenuo i vratio u stan.

Zaputio se u dnevni boravak i stao prekapati po ormaru. Istresao je kutiju s alatom na pod i pronašao što je tražio.

U rukama je odvagivao debeli konop.

Cijevi su prestale zavijati. I mačke su odmarale. Žiznj, ponavljao je Rus iz susjedstva.

POSLANICA

Na televiziji nije bilo ništa za pogledati. Čovjek je sjedio na krevetu s ulegnutim madracem i vrtio programe. Prozor je bio otvoren i pohabani smeđi zastori nadimali su se pod naletima mlačnog vjetra. Iz susjedne sobe čuo se razgovor.

- Do kada ćemo živjeti ovdje? - pitao je ženski glas.

- Sutra ujutro odlazimo - odgovorio je muški.

- To si rekao i jučer.

Zavjesa se napumpala zrakom i podigla prema stropu. Sjedeći na krevetu, čovjek je uhvatio komadić parkirališta ispred motela s kojega je upravo izlazio jedan svijetloplavi Ford. Možda. Nije mogao biti siguran. Već je bilo mračno, a rasvjeta nije radila kako treba. Pola uličnih lampi bilo je razbijeno.

- Treba mi nešto novca za hranu - nastavila je žena iz susjedne sobe. - Nemamo više skoro ništa za jesti.

Čovjek se sagnuo da razveže cipele. Skinuo ih je i ostao u čarapama.

- Ima još nešto konzervi u autu. Donijet ću ih malo kasnije - čuo se muški glas.

- Što će biti kad i to potrošimo?

- Sutra odlazimo, rekao sam ti.

Čovjek je potražio rupu na čarapama. Zagladio je kosu. Bile su čitave.

Pogledao je po sobi. Sjenilo lampe na ormariću pokraj kreveta na mjestima je bilo progoreno. Ispod je stajao telefon. Podigao je slušalicu i utipkao broj. Dugo je zvonilo, a kad se s druge strane javio glas hvatajući dah, čovjek je poklopio.

- Ne znam što ja još uvijek radim ovdje s tobom - ponovo se začula žena. - Martin je rekao da se mogu vratiti kad god poželim. Možda to i napravim, znaš? - nastavila je izazivačkim tonom. - Već sutra.

- Tko te drži? - ravnodušno je odvratio muškarac. - Idi.

- Pa i hoću - rekla je žena uvrijeđeno.

Čovjek je odlučio prileći. Prepipao je cijeli krevet da pronade mjesto na kojem ne škripe federi, ali takvog nije bilo, pa je odustao.

Zapalio je cigaretu, prišao prozoru i odmaknuo zastor.

S desna se dizao dim.

- Dobra večer - pozdravio je.

Žena iz susjedne sobe iznenađeno je otpuhнула kroz nosnice. Imala je fine tanke obrve. Malene ušne školjke odskakale su od glomaznog nakita koji je nosila.

- Zahladilo je - nastavio je čovjek otresajući pepeo.

- Istina - reče žena. - Ali nama to nije bitno - brzo se snašla. - Sutra odlazimo nešto južnije. Tu smo se neplanirano zadržali, muž je trebao obaviti neke poslice. Znae kako je.

Podigla je kut usana u nedovršeni smiješak.

Stajali su tako neko vrijeme i gledali svatko ispred sebe. Staklo na vratima ulaza u motel svijetlilo je žuto. Vidjelo se kako portir sjedi besposlen za pultom. Neki je pas trčao uz ogradu i nije se moglo razaznati nosi li ogrlicu.

Žena je bacila opušak na asfalt. Bljesnuo je pa se ugasio.

- Moram ići pakirati stvari - ispričala se i povukla natrag u sobu.

Čovjek je ostao naslonjen na prozorsku dasku, promatrajući autoput. Pratio je farove što su sitni iskakali po obzoru sve dok se ne bi pojavili točno ispred njega kao neonske ose u bijegu.

Iz susjedne se sobe čuo muškarčev zatamnjeni glas.

- Dođi ovamo.

Čulo se razdvajanje ukrštenih metalnih zubaca. Na prozorskom se staklu susjedne sobe ocrtao goli trokut ženskih leđa. Muška ga je ruka povećavala povlačeći patent.

Čovjek je pritvorio prozor i vratio se u sobu. Stao je otvarati ladice na ormariću. Sve su bile

prazne. Sve osim prve u kojoj je našao Bibliju. Otvorio ju je nasumice i pogledao što piše. *If anyone is in Christ, he is a new creation; the old has passed away and the new has come. II COR. 5:17.* Zagladio je trakicu od crvenog svilenog konca ušivenu u korice i zabilježio stranicu. Zaklopio je knjigu i vratio je na mjesto.

Čašu što je stajala pokraj lampe u kupaonici je napunio vodom. Na povratku je posegnuo u džep sakoa obješenog na vješalici i izvadio bočicu. Sjeo je na krevet i uključio televizor. Pojačao je ton. Iz bočice je istresao šaku tableta i ubacio ih u usta. Uzeo je gutljaj vode i progutao ih. Nastavio je tako sve dok bočica nije bila prazna. Zatim ju je odložio na ormarić i legao.

Tko zna, možda sutra stvarno oputuju, razmišljao je čekajući da tablete počnu djelovati. Iz susjedne se sobe čulo lupanje okvira kreveta o tanak zid.

U ruci je držao daljinski. Neki neobrijani muškarac iz televizora prišao je vrlo blizu ekranu. Kao da mu pokušava nešto reći. Ali nije ga dobro čuo. Već mu se strašno spavalo.

OVO TU I OVO TU I OVO TU

- Tko bi to rekao - reče jedina mušterija u kavani gledajući van.

Mećava je bila tolika da je čovjek izlazeći iz autobusa posrnuo i uhvatio se za stup koji je obilježavao postaju.

Konobarica dolije još kave u šalicu svoga gosta i pogleda kroz izlog. Muškarac je polako krenuo preko ceste.

- Stranac - reče konobarica.

- A ja nisam? - odgovori gost.

Konobarica slegne ramenima i vrati se za šank. Pao je prvi veliki snijeg i nije bilo posla. Podigla je knjigu sa stolice i nastavila čitati.

Uskoro se otvore vrata i stranac uđe.

Sjedne i skine šešir. Po kaputu su mu se topile krpe snijega i ostavljale velike vlažne mrlje. Položi dlanove na stol i ostane tako.

Konobarica odloži knjigu. Opere čašu, stavi je da se suši i priđe novom gostu. Na leđima joj se pregača križala u čvor.

Muškarac naruči kavu.

Konobarica obriše stol, spusti pepeljaru i ode.

Iznad šanka je bio uključen televizor. Konobarica pojača ton da čuje vijesti pa ga ponovo utiša.

- Gadno vrijeme - reče mušterija s drugog kraja prostorije.

Nitko ne odgovori pa nastavi sam za sebe:

- Treba se zatvoriti i ne izlaziti do proljeća. Kažem ja.

Na cesti su polako nestajali tragovi guma. Na jednoj strani izloga naišla bi silueta nakošena vjetrom, probila se na drugi kraj pa izašla iz kadra.

- Postoji li neki hotel u gradu? - upita stranac konobaricu kad se vratila s narudžbom.

- Ravno niz ulicu pa lijevo - odgovori mu, rukom pokazujući smjer.

Uskoro se začula muzika. Onaj je čovjek zamolio da se uključi radio.

Stranac ponese šalicu i sjedne za šank. Konobarica podigne glavu s knjige i upitno ga pogleda.

- Poznajete li ovu ženu?

Iz džepa je izvadio fotografiju.

Žena na slici gledala je ravno u kameru, kao da će progovoriti.

Konobarica odmahne.

- Ne izgleda mi poznato - reče. - Zašto?

- Ne možete se prisjetiti?

- Zapamtila bih je da je bila ovdje. Ne dolazi baš puno ljudi.

Stranac odloži fotografiju na šank.

Straga mu priđe čovjek.

- Mogu i ja pogledati? - upita.

Nagne se preko strančevog ramena.

- Šteta tako lijepe žene - reče.

Rukom čeznutljivo opiše krug i vrati se za svoj stol. Počeo je fučkati neku melodiju. Stranac spremi fotografiju natrag u džep.

- Što čitate? - upita konobaricu.

Ona okrene knjigu i pogleda korice.

- Dnevnici s putovanja - reče.

- Valja li?

- U redu je.

Otvori stranicu i pročitaj prvu rečenicu. *Amerika. Odlazak. Lagana tjeskoba svojstvena svakom putovanju prošla je.*

- Neki Francuz - objasni i pokušaj izgovoriti ime. Okrene zatim naslovnicu da čovjek pročita sam.

Prošlo je nekoliko minuta u tišini. Stranac je gledao snježne nanose kako polako prekrivaju reklame na fasadama. Samo su rijetka slova ostala vidljiva i zajedno su se slagala u nečitke poruke koje je netko davno ostavio u nadi da će ih ljudi proniknuti i da neće biti kasno.

- Često putujete? - stranac nastavi razgovor.

- Uopće ne - zamisli se konobarica kao da odgovara na vlastito pitanje. - Čini me previše osjetljivom.

- Na što?

- Na ovu tu i ovo tu i ovo tu - pokaže u neodređenom smjeru, na sve što ih je okruživalo.

- Kako to?

- Sama pomisao na ta nova mjesta i ljude u meni budi želju da se vratim.

Stranac se igrao kutijom šibica. Prstom je prolazio po bridovima i okretao je.

- Mrzim vas - reče.

Konobarica ga zapanjeno pogleda.

- Oprostite - ispriča se muškarac. - Malo sam umoran.

Izvadi šibicu i zapali je. Dogorjela je i zahvatila mu palac. Tek tada je baci u pepeljaru.

- Mogu li još jednom vidjeti onu fotografiju? - predloži konobarica.

Žena na slici bila je još mlada. Izgledalo je kao da bi se svaki čas mogla pojaviti kraj njih. Ramenom se naslanjala na zid od cigli. Preko tijela joj je pala sjena čovjeka s kamerom.

Konobarica se namršti.

- Ne. Žao mi je. Ipak ne - reče.

Podigne praznu šalicu i stavi je pod vodu. Kapljice su joj skakale po koži. Krpom obriše šank.

Stranac odbroji novac. Ostavi veliku napojnicu.

Zakopča kaput, pozdravi i izađe. Vani pogleda koliko su mu nogavice upale u snijeg.

Zakorači visoko i krene.

- Šešir! - vikne jedina mušterija u kavani. - Zaboravio je šešir.

Pokaže na stol za kojim je stranac sjedio.

- Neka - odmahne konobarica - pustite.

NA PERONU

Svitalo je, na kolodvoru su se počela gasiti svjetla. Na peron je izašao željezničar i promotrio putnike što su čekali, kao da provjerava jesu li svi na broju.

- Jeste li ikad primijetili da psi, kao i mačke, zapravo ne trebaju nikoga? - obrati se žena muškarcu koji je sjedio kraj nje na klupi. - Prvi put kad sam se vratila kući nakon mjesec dana ovdje, našla sam da si je moj pas sasvim dobro organizirao život. Izlazio je van kroz prozor i lovio ptice. Vidjela su mu se rebra, kad bi ostao bez ulova, susjedima bi rastrgao smeće. Više ga nisam mogla naviknuti na staro. Vraćao bi se usta punih perja. Postao je potpuno divlji, režao je kad sam mu pokušala staviti uzicu. Na kraju sam ga dala uspavati.

Muškarac razmisli o tome. Nije znao puno o životinjama. Pogleda na sat i donese odluku.

- Oprostite - upita željezničara koji se spustio na šljunak i pogledom slijedio šine. - Ima li kakvih vijesti?

- Izgleda da je negdje iskočio vlak - odgovori željezničar.

- Prže ti mozak. Ubit ću ih - reče muškarac u slušalicu.

- Nećeš - odgovori glas s druge strane.

- Dolazim po tebe.

- Nemoj. Dobro mi je tu.

Muškarac zašuti. Vani se posve razdanilo i u sobicu je ušao novi željezničar da zamijeni onoga iz noćne smjene.

- Vlakovi ne voze, još uvijek sam na stanici - reče muškarac u slušalicu.

S druge strane prekinula se veza.

Stari željezničar skine kapu, objesi je iza vrata i izađe van, a novi ponudi muškarca cigaretom.

- Nijedan veterinar to nije htio napraviti - ponovo će žena kad se muškarac vratio na peron.
- A nikako nisam mogla sama. Pas je bio previše lukav.

Lagani vjetrić stao je puhati iz smjera kuća. Tamo je muškarac prethodne noći pronašao kavanu i ušao je da popije piće prije nego ode na vlak.

Ovamo je samo jednom došao autom. Parkirao je ispred bolnice. Okruživala ju je visoka izrađena metalna ograda uz koju je raslo drveće. Poslije posjete je našao jednog od bolesnika kako leži na stražnjem sjedištu. Nije se mogao sjetiti je li auto zaključao ili ne. Bolesnik je nosio pidžamu i ogrtač i probudio se kad je muškarac otvorio vrata.

- Pustili su vas van? - upita ženu.

- Povremeno se vraćam.

- Imate nekoga?

Žena se nasmije pokazujući sve zube.

Muškarac zatvori oči i s unutrašnje strane kapaka ugleda električne vodove i nadsvođeni peron. Napokon podigne torbu s klupe, stavi je na rame i napusti stanicu.

Željezničar je u sobici baš bio skuhaio kavu.

- Oprostite, trebao bih ponovo telefonirati - zamoli muškarac.

Željezničar se pomakne i ustupi mu mjesto za stolom. Muškarac nazove, izdiktira adresu i naruči prijevoz.

- Nisam siguran što će biti s tim vlakom što je iskočio - ispriča se - Pa je bolje da se osiguram.

- Iskočio je vlak? - začudi se željezničar. - Ne znam ništa o tome. Radnici štrajkaju, zato se ne vozi.

Muškarac krene pričati kako mu je to rekao njegov prethodnik, ali odustane.

- A vi? Svejedno radite? - upita.

- Ne vidim smisla.

Željezničar ga ponudi kavom. Pokaže kroz prozor na ženu koja je sjedila na klupi.

- Postao sam kao ona - reče. - Gotovo da živim tu.

Iza kolosijeka se prostirala ravnica i tamo gdje se zaustavljao pogled mirno su pasle mrljice nalik na krave.

Muškarac uzme gutljaj. Pomisli kako ništa nije jeo od jučer i odluči po povratku napraviti obilnu večeru. Od pola pileta i pečenog krumpira.

Ljudi uz ogradu držali su ruke u džepovima, kao da nemaju veze s tim mjestom. Muškarac među njima prepozna doktora i priđe mu.

- Došao sam je odvesti kući - reče.

Ovaj je gulio naranču.

- Lijep je dan - reče razdvajajući polovice.

- Što bi to trebalo značiti?

- Baš ništa.

Park ispred bolnice bio je prostran. Za kamenim stolovima sjedili su pacijenti.

Doktor uvede muškarca u zgradu, niz dugački hodnik na odjel. Uhvati polugu i povuče prozorčić na jednima od vrata. Otvori se pogled u sobu.

- Ne čuje nas - reče.

Krene objašnjavati kako je do toga došlo.

Kroz visoko postavljen prozor s rešetkama u sobu je prodirala oštra dnevna svjetlost. Žena je bila mršava. Sjedila je na podu i tkanina preko njenih koljena izgledala je kao vrećica iz dućana kroz koju se proziru sitne pileće kosti. Prstom je prolazila po rubu svoje sjene koja se ocrtavala na gumenom podu. Svaki put kad bi došla do sjene one ruke kojom je slijedila svoj

obris, zatresla bi se i krenula ispočetka.

Muškarcu bude mučno.

- Koliko će to potrajati? - upita.

- Nikad se ne zna - odgovori doktor. - Možda dan, dva, možda do kraja.

Muškarac zatvori prozorčić i krene niz hodnik. Osjeti kako u njemu nešto okrupnjava. Kao da je u smjeni, vozi kamion, s benzinske kreće prema sjeveru, a uz rub nema ni autostopera ni znakova za restorane. Nastavi niz hodnik kao da je komadić ceste s bijelom linijom koja ostaje u daljini.

Vani se sjeti. Kao dječak je odlazio s majkom na selo. Kupao se u potoku i igrao sa seoskom djecom. Po dvorištu su trčale kokoši i svaki put prije nego bi krenuli natrag u grad, majka bi jednoj od njih na drvenom panju odsjekla glavu.

DEZINFEKCIJA

Na radiju kažu da je sve to zbog vode.

I pošta slabo radi. Pisma koja mi šalju sinovi stižu s nekoliko mjeseci zakašnjenja, otvorena. Neki govore da su granice opkoljene vojnicima u zaštitnim odijelima. Govore da su vidjeli neke od njih bez kacige i da to ispod nisu ljudi.

Jutros mi je u ruci ostala šaka kose. Počešljao sam se na drugu stranu da se ne vidi.

- Pocrkat ćemo svi kao miševi - kaže Agit dok za ruku vodi sina koji se vješa o gelender i slina mu curi niz usta.

Sjećam se kako sam sinove vozio u tačkama dok su još bili djeca. Zgrada je tek bila u izgradnji i jurio sam po gradilištu s njima. Jednom sam ih zanio sasvim blizu zida, pa su držeći se za rub tački pobrusili prste o novu fasadu. Na bijelom zidu ostao je crveni trag s komadićima kože. Poslije su se u školi hvalili zamotanim šakama.

Guram tačke posred ceste. Sakrivam tranzistor u kragni. Pojačavam ton. Guram ga dublje pod jaknu.

Ne bojim ih se, ali nemam baš ni želju da im to pokažem. Jedan prilazi i kaže da će kupiti sve što imam. U zamjenu nudi samo nekoliko konzervi i vrećicu riže. Ne razmišljam dugo, ako ne prihvatim, mogao bih ostati i bez toga. Trpam hranu u vreću, tačke ostaju prazne pa dogovaram da i njih zamijenim za nešto. Nudi mi malu bocu plina. Vjerojatno je prazna, ali vrijedi provjeriti, tačke mi ionako više nisu potrebne.

Grad je neprirodno čist. Sve se reciklira na ovaj ili onaj način. Bjeline kao da su se umnožile.

Na drugom kraju trga slijepi starac sjedi na asfaltu i svira harmoniku. Prilazim mu bliže. Iz džepa vadim okrajak kruha i bacam ga. Starac ne prestaje svirati, razmata nogu i stopalom povlači komadić kruha bliže k sebi.

Žurim natrag u stan. Začuje se lavež. Okrenem se u hodu, čopor je dohvatio starca. Među

psećima ugledam i jednu dječju glavu.

Agit je zapela na prvom katu. Sin joj leži na stubištu i fiksirano gleda pikulu među svojim prstima. Ona ga pokušava pridići, ali mlohavo odsutno tijelo nanovo pada na pod. Tovarim vreću preko leđa i uzimam ga pod ruku. Agit hoda iza nas i pridržava mu noge da ne udaraju o stepenice.

Kad stignemo pred ulazna vrata, cijeli mi je rukav natopljen slinom.

U boci ipak ima nešto plina. Puštam vodu. Bistra je, prozirna, iako tankog mlaza. Punim lončić do pola i palim kuhalo. Odvajam šaku riže iz vrećice. Ostatak hrane spremam pod krevet. Jedem polako. Žvačem što sporije mogu. Brojim. Žlicom pažljivo stružem zaostala zrnca sa stijenki.

Počinje policijski sat. Palim svijeću i topim ostatke voska od prijašnjih večeri. Ostavljam ih na tanjuriću u kutu sobe. Plamen zaklanjam stražnjom stranom kauča.

Hodam s aparatom po sobi i pokušavam uhvatiti najbolji signal. Prislanjem uho na zvučnik da bolje čujem. Prekida me zvonjava na vratima.

- Opet čiste. Sad je bilo na vijestima - kaže Agit.

Puštam ih u stan. Kroz procjepe među daskama pribijenima na prozore gledam cestu. Mrkli je mrak. Negdje pucanj.

- Rekli su da ih je ostalo svega nekoliko i da će ih ukloniti u sjedećih nekoliko dana - kaže.

Radio krči. Napinjem se da čujem melodiju. Pojačavam ton.

Samo još više krči. Mali zavija na krevetu do Agit. Ona mu rukama poklapa uši.

Stanica se mijenja sama od sebe.

- Nema opasnosti - ponavlja glas. - Mole se građani da ostanu u svojim kućama. Nema opasnosti.

Očekujem da će aparat svaki čas progutati traku i da će glas početi zavijati. Zatvaram oči.

Pokušavam vidjeti prste kako diraju tipke harmonike.

- Dajte! Otvorite mi ovo! - čujem Agit kako više.

Izvukla je vreću s hranom ispod kreveta i lupa nožem po konzervi. Oštrica noža sklizne po limu i razreže joj zapešće. Iz otvorene rane proviri slama. Agit je brzo počupa i baci iza kreveta. Pritisne razdvojeno tkivo i stane lizati rez.

Netko razvaljuje vrata. Upadaju dvojica. Jedan ima pištolj. Puca. Pikula Agitinog sina pada na pod i odzvanja visoko poskakujući po popločenom podu. U letu hvata plamen svijeće. Dva se žuta pera okreću zarobljena u staklu. Odbljesak pada na ulaštenu crnu čizmu.

Agit otvara usta da krikne, ali ne čujem ništa. Krči. Čovjek podiže pištolj prema meni. Kažiprst mu je na okidaču.

Te oči.

- Sine - kažem.

Gleda me otvor cijevi. Tamni monolit s rupom u središtu. Prsti su mu lijepo oblikovani i uredni. Nokti bijeli. Osim onog na kažiprstu koji je crven od upiranja.

SLOBODAN PAD

Čovjek je ležao u praznoj sobi i zamišljao da je strop površina mjeseca. Pušio je i davao imena kraterima. Bio je već treći dan kako ne pije.

Zazvoni portafon. Čovjek se odvuče do hodnika i podigne slušalicu sa zida.

Bio je to poštar.

- Stigla je penzija - reče.

Čovjek obuče šlape i siđe u prizemlje.

Dolje je našao dječaka s prvog kata kako nabija loptu o kasličice. Lopta bi udarila o lim, pošta bi se unutra zatresla, a lopta bi poskočila natrag dječaku u ruke.

Poštar mu pruži olovku i čovjek potpiše. Prebrojavajući novčanice, popne se stepenicama natrag u stan. Obuče jaknu i ponovo izađe.

Niz tobogan se spuštalo neko dijete. Stavilo je jednu nogu na prečku, pa pridružilo drugu. Tako do vrha. Tamo je stalo na obje noge i čvrsto se uhvatilo rukama. Nespretno je sjelo, odgurnulo se i sletilo u pijesak.

Čovjek je sjedio na klupi i promatrao prizor. U džepu jakne prstima je prolazio po svježim novčanicama.

- Mama! - vikne dijete - Gledaj me.

Djetetova majka spusti vrećice na tlo i sjedne kraj muškarca.

Pogleda mu šlape na nogama.

- Ubit će me to dijete - reče.

Čovjek slegne ramenima.

- Jednostavno nema kraja. Stalno nešto. Evo, sad ovaj tobogan - reče žena.

Dijete u pješčaniku ispred tobogana popravilo je nogavice i ponovo se popelo. Čovjek mu je pokušavao pratiti izraz lica. Svaki put bi se začudio iznenadnoj promjeni kad bi sletjelo u pijesak. Nikako nije uspijevaio uhvatiti trenutak u kojem se promjena dešavala.

- Ali ne mogu, a da ga ne obožavam - nastavi žena. - Razumijete?

Iz vrećice je izvadila breskvu i protrljala je dlanovima, čvrsto je primila polovice i okrenula ih u suprotnom smjeru. Gurnula je prst i razdvojila ih. Meso je bilo čvrsto i raspolovilo se skupa s košticom.

- Ja sam jedna sretnica - reče žena.

Navečer istog dana čovjek je izašao na balkon popiti čaj. Naslonio se na ogradu i osluškivao lavež. Svaki se dan čuo sve ranije. Policajac u fluorescentnom prsluku zaustavio je promet. Iza zavoja je stigla kolona sa svjetlećim rotirkama. Kad je prošla, prometnik je podigao ruke i vratio sve u prvotno stanje.

Polako, čovjek okrene šalicu i prolije jednu kap. Rastvori prste i pusti šalicu da ispadne. Nekoliko metara gledao je kolutić tamne tekućine kako se udaljava. Zatim se šalica prevrnula i pala na asfalt.

Čovjek začuje jecaj. Sagne se preko bočne ograde i potraži odakle dolazi. Na balkonu ispod njegovog, kraj kante za smeće, sklupčao se dječak s prvog kata.

- Što je? Zašto plačeš? - upita ga čovjek.

- Dosadno mi je - reče dječak.

Čovjek ga pozove k sebi.

- Neće me pustiti - odgovori dječak.

- Popni se na ogradu. Ja ću ti spustiti špagu i povući te gore.

Jedan kraj špaga zavezao je za radijator u sobi, a drugi je bacio dječaku.

- Zaveži ga oko sebe - reče mu. - Nekoliko puta, da bude što čvršće.

Kad je bio dovoljno blizu, čovjek ga uhvati i prebaci preko svoje ograde.

Probudio ga je portafon. Čovjek se iznenadio kad je čuo poštarev glas. Uzbuđeno je prepričavao da su se oni s drugog kata potukli. Onaj čovjek koji radi u elektri i njegova žena.

- Bacali su stvari kroz prozor - reče. - Šalice.

- Ima li pošte? - upita ga čovjek.

Poštar zastane.

- Nema - reče.

Čovjek spusti slušalicu i vrati se u sobu. Na kauču je savijen spavao dječak. Šilterica mu se u snu otkotrljala na pod.

U kuhinji si je skuhaio kavu. Sjeo je za stol i zapalio prvu cigaretu. Prevrtao je prozirni upaljač u ruci. Gledao je kako se plin prebacuje iz jedne polovice u drugu. Nije imao želja. Digao se od stola, uključio radio da čuje prognozu i olovkom na kalendaru prekrižio datum.

LAJANJE NA MJESEC

- Našla sam ih popodne kako vise nad njom i gledaju kako se koti - reče žena.
- Rekao sam ti da ih treba upisati na nešto - odgovori muškarac. - U planinare. Ili neka kuglaju. Bilo što.

- Bilo bi bolje da su ih strpali u vreću i bacili u smeće.

Muškarac spusti ženina stopala iz svoga krila na kauč.

- Učinili bi si uslugu - reče mu žena ustajući.
- Opet pušiš? - upita muškarac gledajući je kako se približava prozoru.

Na limu je stajala plastična čaša s opušcima.

- Ako tresem u pepeljaru - objasni žena podižući čašu - vjetar odnese opuške u žlijeb i onda tamo trunu.

Muškarac se digne i priđe joj.

- Reci mi. Pričaj sa mnom.
- Želim da odu - napokon prizna žena.
- Znam. I ja isto. Ali moramo se još malo strpjati.
- Zapravo, ne želim da odu - reče žena vrlo polako. - Želim da umru. Želim da već jednom umru. Što ih dulje gledam, to više imam osjećaj da im zapravo nije ništa. Imam osjećaj da će nas nadživjeti.
- Prestani. Nije istina da to misliš.
- Istina je. Želim to izgovoriti. Hoću da me čuješ.
- Čujem te. I znam da to ne misliš.
- Kunem se, sad ću sići dolje i reći im to u lice.

U vrtu je bilo mračno i na susjednim kućama nije bilo svjetla. Izgledale su napuštene. Samo je u jednom dvorištu zveckao lanac. Nije ga se moglo vidjeti, ali pas je polako hodao od kućice do ograde. Čulo ga se kako dahće.

- Uzimali su jednog po jednog i prali ih - ponovo će žena.

- Zamisli sebe u njihovoj situaciji - odvrati muškarac.

- Ležala sam tu prije nego što si ti došao i razmišljala kako da ih se riješimo.

Muškarac je uhvati za ramena i dobro protrese. Stisnuo ju je šakama. Ženine zjenice su se u trenu kao da je uperio u nju policijsku lampu.

- Znam ja da oni oboje misle da sam ja čudovište - reče. - Već odavno. Ništa specijalno se ni ne treba desiti da im to potvrdim.

- Ti si luda.

Žena ga ošamari.

Dlan kojim ga je udarila bridio je. Okrenula se i naslonila ga na hladan lim.

Odostraga je na kosi osjetila muškarčevo čelo. Šaptao joj je u kosu.

Pas je došao do ograde i počeo zavijati. Digao je glavu duboko u mrak i ispuštao duge usamljene tonove.

- A nema mjeseca - reče žena.

- To su mitovi - odgovori muškarac u njezin potiljak.

- Zapravo mu je samo došlo - reče žena. - Da pročisti grlo.

Odlučila je sići i pospremiti nered. Sjetila se da su na stolu u prizemlju ostale zdjelice s grickalicama i flaše piva.

U dnu stepeništa otvorila je ormarić. Izvadila je iz paketa jednu vreću za smeće.

Muškarac joj je pomagao.

Iz susjedne sobe izađe starija gospođa. Pogleda muškarca, pa ženu.

- Tata je zabrinut - reče ženi.

- Pa preživjeli su.

- Molim te razgovaraj s njim.

Žena priveže čvor na vrhu i doda vreću muškarcu.

- Hoću, ne brini. Čim počistim - reče gledajući najlon.

Obuzimale su je svakakve misli. Kako odjednom imaju toliko smeća i ne uspijevaju dočekati smetlare s kamionom dva puta tjedno. Svakim danom vreće se gomilaju uz ogradu i zaklanjaju pogled na cestu. I što je najgore, ništa nije raspoređeno kako treba. Staklo je bačeno s plastikom i papirima i ostacima hrane. Stara odjeća s baterijama i potrošenim žaruljama. Sve je pomiješano i leži tamo, gotovo na ulici, i bilo tko može doći, rasparati najlon i vidjeti tu sramotu.

KAKO VAM PARTIJA ŠAHA NEĆE PROMIJENITI ŽIVOT

Čovjeku je došlo da razbije nešto, da se zabije u stupiće koji su dijelili trake na cesti.

- Konj na h8? - podivljala je žena. - Konj na h8!

Sjedila je na suvozačkom mjestu i mahala rukama. Naginjala se u sjedištu i pojas joj se usijecao među grudi.

- Lovac na g7! - odgovorio je muškarac.

Najradije bi bio zaustavio auto i izašao van, ali žena nije znala voziti i znao je da bi izašla za njim na cestu. Posegnuo je i uključio radio. Na jednoj od stanica javljali su se slušatelji sa svojim svjedočanstvima.

- f7! - vikne žena.

Jedan je slušatelj bio vidno potresen. Prisjetio se kako je u trenutku kad su na televiziji objavili vijest, baš ležao u krevetu kraj svoje žene i priznao joj da su ga jednog lijepog proljetnog dana oteli izvanzemaljci i zamijenili ga nekim drugim čovjekom. Spiker nije znao što bi rekao. Nakašljao se u mikrofonski i zahvalio slušatelju što je podijelio s njima svoju priču.

Čovjek se počne smijati. Pogleda ženu i nasmije se još glasnije. Bila je odjenuta u kostim s bujnom grivom i plastičnim kopitima na dlanovima. Na stražnjem sjedištu ležao je njezin štap za jahanje i poskakivao uvijek kada bi prošli preko ležećeg policajca.

DIVLJAČ NA CESTI

Taman su ručali i suđe je ležalo na stolu s ostacima hrane kao da su ga napustili u velikoj žurbi.

Muškarac pokupi ključeve auta iz zdjelice u predsoblju.

- Idem se provozati - vikne ženi.

Ona je u kupaonici prala posteljnu. Usula je novi deterdžent u mašinu i okrenula gumb na 90. Noći su bile sparne i svako je jutro trebalo presvući plahte. Pola dana provodila je peglajući i slažući ih. Slagala ih je po boji, po veličini. Nije niti znala da ih imaju toliko. Samo je svaku večer izvlačila nove iz ormara.

Žena ga uporno nije htjela pitati, a muškarac ništa nije spominjao, pa nije znala gdje provodi svako popodne. Kad je izveo auto iz garaže, stajala je bosa na ulaznim vratima. U rukama je držala japanke.

Baci ih na pod, nazuje i požuri prema autu. Otvori vrata suvozačkog mjesta i uđe.

- Kamo ćemo? - upita.

Muškarac ne odgovori. Izvezao je auto iz dvorišta i krenuli su prema gradu.

S obje strane okruživala ih je šuma. Svako malo naišao bi znak za divljač na cesti. Cesta je bila prazna i zbog znakova uz njezin rub izgledalo je kao da su zadnji igrači u nekoj zaboravljenoj društvenoj igri. Vozili su u tišini sve do benzinske gdje je muškarac izašao i kupio nekoliko limenki piva.

Navečer bi sjedili pred televizorom i pili. Radili su tako cijelo ljeto, otkako su zatvorili dućan. Ženi nije nedostajao, ali muškarac je postajao sve šutljiviji. Žena se u jednom trenu zapitala je li to tek početak.

Dovezli su se u predgrađe i prošli cestom na kojoj su imali iznajmljen lokal. Izlog je bio razbijen, ali natpis je još uvijek stajao iznad, neoštećen. Muškarac uspori i pogleda unutra. Na policama iza blagajne visjele su puške.

- Uvijek možeš brati gljive - reče žena. - Šta fali gljivama?

Iznad šume su se počeli skupljati oblaci. Žena je pokušavala pogoditi u koju će se životinju sljedeću pretvoriti, ali tog dana joj nije išlo. Svaki put kada bi se odlučila, oblaci bi se rastegnuli i skupili tako da su nalikovali na nešto sasvim drugo.

Muškarac produži dalje. Prođe kraj crkve i tu zaustavi auto. Izađe i reče ženi da ponese pivo.

Crkva je bila davno napuštena. Drvene klupe bile su polomljene i spaljene. Nekoliko lusterata bilo je srušeno. Uza zidove su ležale kartonske kutije. Zimi su tu spavali lutalice i beskućnici i još se mogao osjetiti njihov miris.

Sjeli su na kamenu klupu iza oltara. Muškarac otvori ženi pivo, pa otvori i sebi jedno. Doneše i svijećnjak koji je stajao u ormaru za euharistiju. Zapali ga i stavi na pod iako je svjetlo izvana bilo dovoljno jako.

Vani je baš počeo pljusak.

- Prošli tjedan sam preselio ovamo neke svoje stvari - reče muškarac.

- Koje stvari? - upita žena.

- Dobro pitanje.

Muškarac ustane i stane za propovjedaonicu. Provjeri mikrofon, izvadi vabilicu iz džepa i puhne.

- Fi-fia fia fia fia fia fiaa fia fia fia fia.

Pričekao je trenutak, pa je puhnuo ponovo.

- Fiaa fiiia fiia fiia fii.

Žena je ostala sjediti. Gledala ga je i razmišljala o tome kako cijelo ljeto pazi da ne napravi nešto glupo. Uхватила ju je iznenadna nježnost kad je pomislila da bi mogla i ona naučiti kako se to radi i da bi mogli skupa dolaziti ovamo i govoriti sa životinjama. Razmišljala je zatim o plahtama. Samo da ne pokisnu, mislila je, samo da prestane padati. Krov je prokišnjavao i iza njenih leđa napravila se lokva.

Muškarac se sav oznojio. Sunce je kroz vitraže obasjvalo unutrašnjost crkve. Izvadio je vabilicu iz usta i pogledao kroz njih kao da gleda izlaze li već srnjaci.

KARMINE

- Trebate prijevoz? - upita žena spuštajući prozor.

Djevojka bez razmišljanja zaobiđe auto i uđe na suvozačko mjesto.

Počela je padati kišica i brisači su sporo radili. Gurali su mlaz kiše s jedne na drugu stranu stakla i pravili tanku vodenu zavjesu kroz koju je cesta što se pružala ispred automobila izgledala kao puteljak u akvariju.

- Svećenik je dobro govorio - reče iz pristojnosti djevojka kad je privezala remen.

- Uzela sam nekoga tko ga ne poznaje.

Žena shvati da govori o svome mužu kao da je još uvijek živ.

Prije nekoliko dana pozvonili su usred noći i odveli je na policiju. Auto je bio potpuno smrskan.

A uvijek je mislio da je sjajan vozač, pomisli.

Izađu s parkirališta i stanu se spuštati niz cestu prema gradu.

- To je ionako bila njegova ideja - reče žena. - Iz nekog razloga mu je bilo stalo da ima crkveni sprovod. Tako je napisao u oporuci.

- Znam, pričali smo o tome.

Žena se ponadala da će reći baš to.

Pri dnu ceste, na autobusnoj stanici, sjedila su trojica muškaraca koja su svirala na pogrebu. Žena naglo stane i otvori stražnja vrata.

- Uđite! Povest ću vas.

Svirači se pogledaju pa odluče da im to odgovara. Smjeste se straga i u krila polože instrumente. Razgovarali su o kćeri jednoga od trubača kojoj je jutros ugrađena metalna šaka.

Djevojka pogleda kroz prozor. Telegrafske žice drhtale su nad kamenim arkadama. Dvije

ptice spokojno su sjedile na njima i promatrale ožalošćene kako se razilaze.

- Mogu predložiti nešto? - upita žena. - Da svi odemo k meni na karmine.

Trubačima je rekla da će im platiti koliko traže.

Dvojica nisu imala planove. Nagovore i trećega, čija je kći upravo ležala u bolnici pokušavajući micati metalnim prstima.

- Želite da odmah počnemo?

- Ima vremena - reče žena. - Polako.

S mužem je živjela u velikoj kući s dvorištem. Bočno se nalazila parcela obrasla travom i drvećem. Tamo je već neko vrijeme stajao bager i žena je sada počela razmišljati da proda kuću i kupi stan negdje u strogom centru grada. Zadnjih nekoliko noći koje je provela sama u njoj, udaljilo je kuću za nekoliko godina unatrag od mjesta na kojem se žena sada nalazila. U vrijeme kada su ona i muž počeli doručkovati u potpunoj tišini.

Iznijela je piće i čaše za sve.

- U vašem poslu čovjek sigurno razvije zdrav osjećaj za smrt? - upita trubače.

- Kako se uzme - reče jedan nezainteresirano. - Ovisi što mislite pod zdravim osjećajem.

Druga dvojica nisu odavala dojam da ih se taj razgovor uopće tiče.

- Mislim na dozu humora - nastavi žena.

- Ne znam. Neki od nas ga imaju više, neki manje.

- Ipak, mora da vam u nekom trenu postane svejedno - insistirala je.

- Ne više nego za neke druge stvari.

Djevojka je sjedila na fotelji i privukla je noge.

- Smijem zapaliti? - upita.

Žena joj donese pepeljaru. Približi se i pokaže joj proziran flaster na uhu.

- Jednom tjedno idem na mijenjanje igli - reče. - Gadi mi se cigareta.

- Boli li to?

- Zapravo i ne - reče žena nesvjesno dotaknuvši ušnu resicu.

- Izgleda tako.

Muškarci zasviraju. Vani je još uvijek padala kiša, ali se između oblaka pojavilo sunce. Svjetlo je bilo jasno. Kroz prozor se činilo da kadrira nasumične komade krajolika i oni postaju još vidljiviji.

Žene su sjedile jedna nasuprot drugoj i gledale se.

- Hoće li vam nedostajati? - započne žena.

- Sigurno hoće - odgovori djevojka. - Bio je zanimljiv čovjek.

Žena na trenutak pomisli da je to razumno objašnjenje. Djevojka je na koljenu imala veliki ispušćeni madež. Pronašla ga je i prolazila kažiprstom preko čarape. Žena osjeti lakoću. Nasmiješi se. Djevojčinim licem prođe sjena ravnodušnosti.

- Nije vas namjeravao ostaviti - reče.

Žena se odjednom uozbilji. Trideset godina braka, pomisli.

- Na fakultetu nisu znali za vas? - upita.

Djevojka odmahne glavom.

U sobu uđe mali pas mješanac i sjedne na tepih. Žena ga zovne. Kad se popeo kraj nje na kauč, stane ga češkati. Pas se prevrnuo na leđa i pokazivao kratku bijelu dlaku na truhu.

- Ispričala bih vam priču - reče žena.

Djevojka pristane i žena započne.

Jednom davno muha si je sagradila dvorac. Netko pokuca na vrata i upita tko to živi u ovom dvorcu, u ovoj jazbini. Muha se javi, ja živim, Znatizeljna Muha, a tko si ti? Ja sam Gmizava Uš. Dođe zatim Svrbljiva Buha i upita tko to živi u ovom

dvorcu, u ovoj jazbini. To smo mi, Znatiželjna Muha i Gmizava Uš. Dođe zatim Dugonogi Komarac i upita, tko to živi u ovom dvorcu, u ovoj jazbini. To smo mi, čula su se tri glasa, Znatiželjna Muha, Gmizava Uš i Svrbljiva Buha. Dođe zatim Brbljavi Miš i upita, tko to živi u ovom dvorcu, u ovoj jazbini. To smo mi, čula su se četiri glasa, Znatiželjna Muha, Gmizava Uš, Svrbljiva Buha i Dugonogi Komarac. Dođe zatim Hitra Gušterica i upita, tko to živi u ovom dvorcu, u ovoj jazbini. To smo mi, čulo se pet glasova, Znatiželjna Muha, Gmizava Uš, Svrbljiva Buha, Dugonogi Komarac i Brbljavi Miš. Dođe zatim Lisica Lija i upita, tko to živi u ovom dvorcu, u ovoj jazbini. To smo mi, čulo se šest glasova, Znatiželjna Muha, Gmizava Uš, Svrbljiva Buha, Dugonogi Komarac, Brbljavi Miš i Hitra Gušterica. Dođe zatim Sijedi Vuk i upita, tko to živi u ovom dvorcu, u ovoj jazbini. To smo mi, čulo se sedam glasova, Znatiželjna Muha, Gmizava Uš, Svrbljiva Buha, Dugonogi Komarac, Brbljavi Miš, Hitra Gušterica i Lisica Lija. Dođe zatim Kratkonogi Medo i upita, tko to živi u ovom dvorcu, u ovoj jazbini. To smo mi, čulo se osam glasova, Znatiželjna Muha, Gmizava Uš, Svrbljiva Buha, Dugonogi Komarac, Brbljavi Miš, Hitra Gušterica, Lisica Lija i Sijedi Vuk. A tko si ti? Ja sam Zgazi-Sve-Odjednom, reče Kratkonogi Medo pa spusti šapu i sravni dvorac sa zemljom.

Svirači su završili i sada su nazdravljali.

Djevojka pomisli da je najpametnije sjesti kraj njih.

- Recite - upita prvo čega se sjetila. - Što bi to značilo lijep sprovod?

- Nemojte nas pitati - reče jedan od svirača dlanom brišući pisak. - Nama je to samo posao.

Prestala je kiša i na nebu je bila vidljiva tanka duga.

Žena pod jastukom u kauču napipa pištolj. Pomisli da ga izvadi i stavi u usta. Ili djevojci na sljepoočnicu.

Ulicom je prolazio biciklist. Vozio je kroz lokve i prskao u stranu.

Žena je prst držala na okidaču. Pištolj je bio mužev i nije bila sigurna je li pun.

KORMORANI

Nakon što je njegova žena izašla, muškarac priđe slici božanstva i zapali štapić. Nije izgovorio nikakvu molitvu. Udisao je dim što se dizao prema naslikanoj ćelavoj glavi.

Ostao je još kratko gledajući drvenu konstrukciju hrama.

- Ne izgleda tako star - reče mu žena kad je izašao.

Na dnu vrata bila joj je vidljiva tanka bijela crta kože.

- Možda su ga tako napravili radi turista - odgovori muškarac.

Rukavom obriše znoj koji mu se cijedio niz sljepoočnice. Sunce je bilo visoko i činilo je nebo blještavo bijelim.

Žena objesi fotoaparat o rame i požuri cestom prema restoranu u koji su odlazili svaki dan.

Naručili su hranu i ostali sjediti u tišini. Konobarica je bila djevojčica odjevena u školsku uniformu. Na nogama je imala sandale.

- Ovdje nikad ne znaš što jedeš - reče žena.

- Bilo bi ti finije da znaš?

Žena prešuti. Nagne se preko stola s cigaretom i muškarac joj pripali.

- Mogli bismo sutra rano uzeti brodić i otići na drugu stranu - reče mu.

Nije odgovorio, ali prema načinu na koji se nasmiješio djevojčici kad je prišla sa zdjelicama, žena pomisli kako bi sutra stvarno mogli otići i platiti jednom od ribara da ih poveze.

Muškarac nije pojeo skoro ništa i žena se osjećala krivom što ima tako dobar tek. Ipak, zadržali su se dulje nego inače.

- Mogu zamisliti da ostanemo živjeti tu - reče žena.

Ljudi su ulazili i izlazili. Novi gosti zauzimali su mjesta onih koji su tamo sjedili prije njih i

jedino što se mijenjalo bile su narudžbe.

Žena je platila i pričekala da se čamac napuni. U zadnji tren se predomisli i ostala na drvenom pristaništu. Gledala je čamac kako se otiskuje. Vozač ju je već poznavao. Mahnuo joj je da skoči, ali se nije ni pomaknula.

Uputila se u selo. Na cesti je fotografirala djecu i dijelila im sitniš. Nije znala jezik pa su se sporazumijevali rukama. Ispričala im je da kod kuće ima malu kutiju u koju ulazi kad je umorna. Zatvori se iznutra, zaspi i sanja najčudnije snove. Nekad joj muž pokuca po poklopcu i tada u snu pred njom pada drveće i ona ga mora preskakati.

U kavani je sjela za jedini prazan stol i uskoro joj se pridružilo nekoliko gostiju iz istog hotela. Poveo se živahan razgovor. Neki je čovjek tvrdio da je najvažnije piti puno vode.

Žena se umori od priče i prestane ih slušati.

Gledala je kroz staklo kako se na cesti neki starac svađa sa svojom kravom.

Na recepciji nije bilo nikoga. Žena produži uz stepenice i popne se na kat.

Soba je bila zamračena. Krevet je bio složen i gotovo da nije bilo znaka da tamo netko boravi.

Žena izuje sandale i umije se iznad malog lavaboa. Boljelo ju je tjeme pa skine kopču i pusti kosu.

Na stropu se vrtio ventilator. Muškarac je raskopčane košulje ležao ispružen na pomoćnom ležaju, ruku složenih preko prsa.

U čašu u kojoj su stajale četkice za zube žena natoči piće.

- Glupo je piti po ovoj vrućini - reče gledajući kroz tekućinu.

Sjedne na ležaj. Muškarac se pomakne i ona legne kraj njega.

Jako se znojio. Žena pruži ruku i osjeti drhtavicu. Pridigne se.

- Opet je počelo?

Muškarac se zgrči kao da mu se u kostima nastanilo strano tijelo koje se pokušava osloboditi njegove volje.

Bol prođe i muškarac otvori oči. Prstima u džepu potraži cigarete. Kutija je bila prazna.

- Moraš prestati - reče mu žena.

Muškarac stisne šake.

Uspravi se na krevetu i reče:

- Najgore od svega je to što bi ti, kad bi se kojim čudom mogla vratiti natrag, opet sve napravila isto.

Žena primakne glavu vrlo blizu, tako da je mogao osjetiti alkohol u njenom dahu.

Ventilator je ispuštao suhe ritmične zvukove.

- Ovo je baš ono što si htjela - reče muškarac.

Ustane i pogleda kroz prozor. Sparina je bila velika i nije se jasno razabirala površina vode.

- Evo - reče žena. Ustane i uzme svoju torbu.

Baci mu kutiju:

- Evo!

Muškarac je podigne s poda i zapali. Stajao je kraj prozora i pušio. Žena je ponovo legla i razmišljala kako je potpuno izgubila grižnju savjesti. Gledala je kako jedva zamjetno titraju zavjese.

Muškarac povuče špagu i razmakne ih. Sunce se polako spuštalo na drugu obalu.

Na jezero su isplovili ribari. Za čamce su bile privezane ptice. Puštali su ih da odlete, zarone pod površinu i love. Kad bi se vratile, iz grla stisnutih obručima vadili su ulov. Punili su košare i veslali dalje.

Svako toliko dopustili bi pticama da nešto progutaju.

- Ne mogu više - reče muškarac gledajući ptice kako postaju nestrpljive.

Priđe i sjedne na pod kraj ležaja.

- Znaš kako se zovu te ptice? - upita.

Povuče dim pa odgovori na vlastito pitanje:

- Kormorani.

Iz ležećeg položaja žena nije mogla vidjeti što se u tom trenu dešava na jezeru.

- Mora da je užasno - reče.

Spuštala se večer. Čamci su se pretvarali u crtice što se približavaju obali.

SANJKE

Popravljam kragnu na košulji i izlazim iza paravana. Doktor se oprezno okreće u stolcu i gleda ekran. Olovkom mi pokazuje to mjesto.

- Tu - kaže.

Zaokruži oko njega po zraku kao da pojašnjava što se desilo.

- Ne razumijem - kažem.

- Dobro da ste došli - on će.

Sestra me za razliku od njega gleda u oči. Ulazi u sobu i nosi neke papire. Gledam je i pitam se zna li i ona. Znaju li već svi na hodniku. Gledam u vrhove svojih cipela i ne usudim se micati.

Doktorove naočale odložene na stol rastvorene su i izgledaju krhko.

Moram ponovo doći u ponedjeljak.

- Sve je u granicama prosjeka - govori meteorologinja. - Samo smo zadnjih nekoliko godina navikli na blaže zime.

I za danas je najavila snijeg.

- Do kada tako - pitam spuštajući mikrofonski bliže ustima.

- Prema trenutnim prognostičkim kartama, cijeli vikend. Očekujemo novih petnaest do dvadeset centimetara.

Još nije svanulo i kroz prozor se vidi kako pada ispod lampe.

- Kada izlazi sunce jutros? - pitam.

- Kroz dvadesetak minuta. Ali gusta je naoblaka.

Iza stakla nema nikog. Tehničar se digao i mahnuo prema hodniku u kojem se nalazi aparat

za kavu.

- Volite svoj posao? - zadržavam je na liniji.
- Volim. A vi?
- Pretpostavljam da da. Ne razmišljam o njemu u zadnje vrijeme.
- O čemu razmišljate?
- O tome kako imate divan glas. Kako vam dobro ide.

Smije se.

- Htio bih vam ispuniti neku želju - kažem.
- Glazbenu?
- Bilo kakvu.
- To je već teže.
- Zašto. Recite što vam prvo pada na pamet.
- Sanjke. Kao u Čehovljevoj priči.

Ulazi tehničar i sjeda za pult. Iza njega ulazi producentica i gleda me kroz staklo.

- Ne znam na koju mislite - kažem.
- Na onu o sanjkanju i vjetru koji govori.
- Ne mogu se sjetiti.
- Onda mi jednostavno pustite neki broj.

Producentica diže ruku. Tehničar je gleda. Pa gleda mene. Pušta muziku u eter. Skidam slušalice i izlazim u hodnik. Producentica otvara vrata, stoji na njima i gleda za mnom.

Oboje govore tiho. Kuhinjska vrata su pritvorena. Ne sjećam se kada sam ih zadnji put vidio da stoje tako blizu jedno drugome.

- Zašto si ga pustio? - ona će. - Trebao si mu reći da ćeš ti počistiti.

Oslanjam se na zid i skidam čizmu. Otresam je i skidam drugu.

- Nije dao - kaže on.

Iza zamućenog stakla gotovo da su spojeni. Miriše pečena svinjetina.

- Jesi vidio kako mu visi ta ruka?

- Vidio sam još prije par mjeseci.

- Zašto ništa nisi rekao?

- Nisam se htio miješati.

- Miješati? Jesi ti normalan? Pa sin nam je.

- Zašto ti nisi ništa rekla?

- Čekala sam da ti nešto kažeš.

Voda je vruća. Puštam je da toči dugo i da isparava.

Mama je primijetila svjetlo. Ulazi za mnom u kupaonicu.

- Dobro da si počistio umjesto njega - kaže. - Opet bi ga ukliještilo kao neki dan.

- Kupio sam nam krafne.

- Često ga bole ta leđa. Kažem mu da ide doktoru, ali neće.

- Krafne sam nam kupio.

- Ali ja sam ispekla pitu.

- Ja ću ti izrezati meso - kaže mama za stolom.

- Zašto?

- Tako. Jer želim. Pusti me da ti izrežem meso.

Zapinje na korici, ali iznutra je ružičasto i reže ga na male komadiće. Reže i tatin komad.

- Pronašao sam tvoje stare sanjke - kaže on.

- Stvarno?

- Da, one plave - ona će. - Rekla sam mu da ih donese gore da ih uzmeš sa sobom.

- Lijepo da ste se sjetili, ali ne znam što bih sa njima.

- Jednom kad budeš imao djecu.

- Nemam ih kamo staviti.

- Rekli smo ti da ne kupuješ taj stan. Nema ni podrum.

Televizor je uključen bez tona. Pada snijeg. Zavjese su razmaknute i vidi se cijela terasa. Bijela je da joj se ne nazire kraj. Tata traži da mu dohvatim daljinski.

Pali se crveno. Grijanje u autu namješteno je na 26. Skidam vestu i ostajem u kratkim rukavima. Stara žena prelazi preko zebre. Hoda sporo, na pločniku je ostavila plitke stope. Snijeg je čvrst. Na cesti nema nikoga.

Na kiosku kupujem vodu i sok. Još je rano.

Zvoni mobitel. Tata. Prepričava vijesti.

- Boli li te sine? - pita odjednom.

- Ne boli. Samo je čudan osjećaj.

- I meni je bilo tako kad sam bio u vojsci.

Priča o hladnom rovu i nekom selu kroz dalekozor. Devetnaest mladih žena.

- Treba očvrsnuti - kaže.

Nemam sliku pred očima. U krvavom snijegu?

- Javi se sutra - kaže.

Otvaram bočicu mineralne. Mjehurići se dižu u čep. Tražim po imeniku njezin broj.

- Trebam prognozu - kažem joj čim se javi.

- Halo?

- Ja sam. S radija.

- Vi.

- Prognozu.

- Lijepu pjesmu ste pustili jutros.

- To je bio tehničar.

- A tako.

Mijenjam smjer. Ulazim u uličicu u kojoj se dva psa slijede između klupa. Skrećem i gledam ih u retrovizoru dok ne nestanu.

- Uvijek ste na poslu - kažem.

- Nisam. Mijenjam kolegicu.

Parkiram i otvaram gepek. Čujem je u slušalici kako diše.

- Imate li u uredu prozor koji gleda na cestu?

- Imam.

- Ja sam ispred.

Vadim sanjke i podižem ih u zrak.

Vozimo se u brdo.

- Gore! - saginje se i pokazuje prstom.

Potok uz koji vozimo zaleđen je. Cesta vijuga.

- Nećemo stići - kaže. - Već je mrak.

- Staza je osvijetljena.

Inače ne govori mnogo. U autu smo već skoro cijeli sat.

- Zanimaju te samo moje sanjke - kažem.

Smije se. To je dovoljno.

- Što ako nas presretne čopor medvjeda - kažem. - Ili čopor vjeverica. Dabrova.

Samo da se smije.

Bijeli zidovi s obje strane miluju cestu.

Sanjke su laganije nego što se sjećam. Ona ih želi vući. Plave su i njišu se za nama.

Na vrhu padine nismo sami. Čovjek koji iznajmljuje skije zaključava drvenu kućicu. Netko se spušta.

- Hoćemo odavde? - pitam.

Daje mi uzicu i ja sjedam. Tkanina je mekana. Sjeda iza, drži me rukama oko struka.

Polagano se odgurnem. Nisam zaboravio.

Hoćemo li ravno, razmišljam. Hoćemo li prema drveću. Preko jama. Vjetar dere lice. Trne mi ruka. Prema drveću. Poskakujemo kroz ledeni zrak. Nezaustavljivi, samo da se ne prevrnemo. Stišće me rame iznutra. Idemo ravno prema drveću.

KONAC

Stojim na terasi iza bake i preko ramena joj virim na cestu. Prođu dani, a ne prođe ni auto. Onda netko zaluta, pita za smjer pa se vrati odakle je došao.

Baka sjedi i češlja dugu sijedu kosu u tanke pletenice koje pri dnu učvršćuje crnim špagama. Ispletene ih savije oko glave, pa prekrije maramom.

Koristi iste špage otkako znam za sebe.

Iste nosi i nakon dvadeset godina. Ostavlja hodalicu sa strane i sjeda potpuno gola na metalnu stolicu. Saginje glavu i raspliće kosu. Nagnuta nad kadom, žmiri i koncentrira se na klizanje moga dlana po nasapunanim leđima. Špage leže na rubu umivaonika, smočene vodom.

Gledam joj preko ramena na cestu i ne mogu ni zamisliti.

- Pomozi mi - kaže.

Pružam mi kolot bijelog konca i iglu da udjenem. Zatvara vrata kuće iza naših leđa. Iznutra se čuje lom tanjura. Uvlačim konac u iglu i pružam joj. U kuhinji se nadvikuju glasovi. Baka mi pruža novu iglu. Čuje se trčanje po stepenicama. Udijevam konac i vraćam iglu. Na katu netko lupa šakom po vratima. Baka mi daje novu iglu. Čuje se vrisak. Vraćam udjenutu iglu baki, a ona mi dodaje još jednu. Udijevam, a u njenoj ruci već čeka nova.

- Što će ti tolike igle? - pitam je.

- Šuti draga - kaže. - Na.

Gura mi u ruke novu iglu i novi komad konca. One udjenute zapikava u jastučić na svome krilu.

Antonija Novaković

Rođena 1979. u Zagrebu. Za rukopis prve pjesničke zbirke 2008. godine dobila je nagrade Goran i Mostovi Struge. Iste godine dobila je nagradu časopisa Vijenac i izdavačke kuće Algoritam za autore kratke priče do 35 godina, Prozak. Objavila je zbirku poezije *Lako mi je biti lošija* (2008) i zbirku kratke proze *Birali ste broj koji se ne koristi* (2011). Živi i radi u Zagrebu.

Biblioteka Online

knjiga 141

Antonija Novaković

BIRALI STE BROJ KOJI SE NE KORISTI

© 2017 Antonija Novaković

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2017

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Krešimir Pintarić

Urednici

Krešimir Pintarić
Dario Grgić

Fotografija

© full_frame / Fotolia.com

ISBN 978-953-345-513-6 (HTML)

ISBN 978-953-345-514-3 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-515-0 (PDF)

ISBN 978-953-345-516-7 (MOBI)

Prvo izdanje

Algoritam, Zagreb, 2011.

**Knjiga je objavljena uz financijsku potporu
Grada Zagreba.**

